

Universiteti "Isa Boletini"
Mitrovicë

KONFERENCË NDËRKOMBËTARE SHKENCORE

**Mbingarkesa kurrikulare
- ndikimi në arritshmërinë dhe
mirëqenien e nxënësve dhe
mësimdhënësve**

**Datat e konferencës
1 - 2 dhjetor 2022**

LIBRI I ABSTRAKTEVE

Prishtinë, 2022

LIBRI I ABSTRAKTEVE

Nga konferenca ndërkombëtare shkencore
1 dhe 2 dhjetor 2022, Prishtinë

**Mbingarkesa kurrikulare -ndikimi në arritshmërinë dhe
mirëqenien e nxënësve dhe të mësimitdhënësve**

Prishtinë, 2022

Botues

Instituti Pedagogjik i Kosovës

Për botuesin

Nezir Çoçaj, drejtor

Korrektues gjuhësor

Bekim Morina

Përgatitja teknike

Skender Mekolli

Shtypi

Shtypshkronja “Blendi”, Prishtinë

Përmbajtja

Këshilli Shkencor	6
Këshilli organizativ	6
Rreth konferencës	7
Folësit kryesorë	9
Armend Tahirsylaj Shkollat dhe kurrikulat mes pritjeve dhe mundësive	9
Osman Buleshkaj Zbatimi i kurrikulës: roli i lidershipit	11
Selim Mehmeti Mbingarkesa kurrikulare në arsimin fillor dhe të mesëm të ulët në Kosovë - Realitet apo perceptim?	14
Majlinda Gjelaj et al. Integrimi i zhvillimit personal dhe i aftësive transversale në lëndët e ndryshme mësimore në kurrikulën e bazuar në kompetenca	16
Merita Shala & Fatbardha Hoxha Prioritizim joproporcional i fushave të caktuara të kurrikulës në kurriz të të tjerave – rasti i programeve të përgatitjes së edukatoreve parashkollore	18
Majlinda Keta & Gerda Sula Mbingarkesa kurrikulare e fëmijës në sistemin arsimor parauniversitar shqiptar, mirëqenia mendore e fëmijës dhe deficitin në aftësimin si qytetar aktiv në një demokraci funksionale	20

Jasna Rojc & Branko Slivar

Qasjet për reduktimin e mbingarkesës kurrikulare në zbatimin e reformës kurrikulare në shkollat e mesme në Slloveni22

Zoran Lalović

Ndikimi i reduktimit të numrit të mësimëve dhe reduktimit të përmbajtjes së teksteve shkollore në cilësinë e mësimdhënies dhe ngarkesën e studentëve24

Bekim Morina

Planifikimi i orës mësimore nga mësimdhënësit e shkollave të mesme të larta25

Lirije Bytyqi-Beqiri

Zbatimi i planifikimit mësimor në arsimin fillor27

Murteza Osdautaj

Prapambetja në kulturën e leximit dhe efekti i kurrikulave lëndore në arritshmërinë e nxënësve29

Skender Mekolli

Praktikat mësimore në zbatimin e kurrikulës me zgjedhje në shkollën e mesme të lartë31

Samire Bllaca & Merita Shala

Mbingarkesa kurrikulare si një ndërthurje e realitetit dhe perceptimit - a vlen kjo edhe për fakultetet që përgatisin mësimdhënësit për arsim fillor?33

Igballe Krasniqi-Cakaj

Aspektet e qasjes zhvillimore në mësimdhënien e shkencave natyrore: Sfidat dhe mundësitë në zbatimin e kurrikulës34

Azemina Kukaj-Kajoshi & Donika Sylejmani

Aspektet e mbingarkesës kurrikulare në lëndën e biologjisë në arsimin e mesëm të ulët36

Shkëlqesa Osmanaj, Blerta Mehmetaj & Agneta Hasanaj	
Ngarkesa administrative e mësimeve37	37
Sevdije Berisha - Krasniqi	
Planifikimi i mësimeve, ngarkesë administrative apo progres në sigurimin e cilësisë39	39
Nehat Duraku	
Shqyrtimi analitik i planifikimeve mësimore sipas kurrikulave lëndore të matematikës në klasat 6 dhe 7 – Rast studimi në komunën e Rahovecit40	40
Vjollca (Llazani) Ameti	
Sfidat e prindërve përballë ngarkesës kurrikulare të fëmijëve në shkollë.....42	42
Teuta Guri	
Roli i drejtorit të shkollës në zbatim të kurrikulës të shkalla e parë dhe e dytë në komunën e Kaçanikut.....43	43
Sebahate Sopjani & Arbresha Beka	
Qëndrimet e mësimeve për mbingarkesën e punës administrative dhe sfidat e realizimit të orëve mësimore kreative me nxënësit në klasë44	44
Zog Çoçaj	
Aspekte të zbatimit të kurrikulës në rajonin e Hasit: sfidat dhe mundësitë.....46	46
Fadil Latifi	
Mundësitë e mësimeve kundrejt të nxënësve: një apo më shumë mësime në shkollën e dytë të kurrikulës?47	47

Këshilli Shkencor

1. Luljeta SHALA - Instituti Pedagogjik i Kosovës!
2. Merita SHALA - Universiteti i Mitrovicës
3. Hatixhe ISMAILI - Universiteti i Prishtinës
4. Naser ZABELI - Universiteti i Prishtinës
5. Linda GRAPCI - Universiteti i Prishtinës
6. Albina PAJO - Universiteti i Korçës
7. Gerda SULA - Universiteti i Tiranës
8. Ismet POTERA - Instituti Pedagogjik i Kosovës
9. Selim MEHMETI - Instituti Pedagogjik i Kosovës
10. Lirije BYTYQI - Instituti Pedagogjik i Kosovës
11. Bekim Morina - Instituti Pedagogjik i Kosovës

Këshilli organizativ

1. Fitore Maliqi - Instituti Pedagogjik i Kosovës
2. Samire Bllaca - Universiteti i Mitrovicës
3. Arbnesha Mexhuani - Instituti Pedagogjik i Kosovës
4. Agim Bujari - Instituti Pedagogjik i Kosovës
5. Skender Mekolli - Instituti Pedagogjik i Kosovës
6. Mevlude Aliu Gashi - Instituti Pedagogjik i Kosovës

Rreth konferencës

Në diskursin aktual të reformave në arsim, ekziston një kërkesë e vazhdueshme për të përmirësuar cilësinë në arsim dhe për të mundur një ndryshim pozitiv.

Afër një dekadë pas fillimit të reformës kurrikulare dhe pesë vjet nga fillimi i zbatimit në të gjitha shkollat, sfidat dhe ankesat e nxënësve, mësimitdhënësve dhe prindërve, janë të përditshme. Ende ka paqartësi dhe dilema për aspekte të veçanta të përmbajtjes, qasjes dhe zbatimit të KK së re.

Studimet e viteve të fundit, që lidhen me reformën kurrikulare në Kosovë, kryesisht kanë një përqendrim të trajtimit tematik të aspekteve, të lidhura me përgatitjet për zbatimin e kurrikulës, pilotimin e saj, shtrirjen e zbatimit, sfidat në zbatim, etj., pa një fokusim të thelluar në trajtimin e aspekteve të mbingarkesës kurrikulare.

Vendet e OECD-së kanë realizuar një analizë të mbingarkesës në arsim (Curriculum Overload: A Way Forward,, OECD (2020)). Studimi adreson aspekte të mbingarkesës kurrikulare në katër dimensione, të cilat mund të shërbejnë si orientim edhe për kontekste dhe sisteme të tjera arsimore.

Instituti Pedagogjik i Kosovës në bashkëpunim me Universitetin e Mitrovicës organizuan këtë konferencë në mënyrë që të trajtohet mbingarkesës kurrikulare dhe ndikimit të saj në arritshmerinë e nxënësve, në mirëqenien e nxënësve dhe të mësimitdhënësve, në aspekte tematike të ndryshme, praktike dhe teorike, ofrimi i evidencave shkencore dhe hapja e debatit profesional dhe shkencor për strategjitë dhe mundësitë e ndikimit në përcaktimin e politikave vijuese për këtë çështje.

Në këtë konferencë ndërkombëtare synojmë që të kuptojmë për së afërmi çështjen e mbingarkesës kurrikulare nga ekspertët e fushave të zbatimit të kurrikulës dhe të reformës, profesor universitar e mësimitdhënës shkolle. Një pasqyrë reale për këto aspekte është vlerë e shtuar për vendimmarrësit dhe kahet e zhvillimit të sistemit arsimor.

Në këtë konferencë, Instituti Pedagogjik i Kosovës do prezantoj raportin me rezultatet e studimit: *Mbingarkesa kurrikulare në arsimin fillor dhe të mesëm të ulët në Kosovë – (realitet apo perceptim?)*. Studimi i kësaj tematike është një dëshmi e përpjekjeve të Institutit për të mbështetur zhvillimet e reja në arsim, me qëllime të informimit dhe orientimit të politikave e praktikave arsimore.

Studimi vjen në kohën e përmbylljes së një faze të reformës kurrikulare, pasi që nga viti shkollor 2021/2022, në të gjitha klasat e arsimit parauniversitar, punohet me kurrikulat e reja lëndore, të konceptuara në frymën e dokumenteve kurrikulare (KKAP dhe KB) të bazuara në kompetenca. Përmbyllja e kësaj faze të reformës kurrikulare, shtron nevojën për evidenca, informata kthyesë shtesë për të bërë përmirësimet e nevojshme për zbatim të suksesshëm të kërkesave të kurrikulës. Prandaj, IPK-ja, në kuadër të planit të studimeve profesionale dhe shkencore për vitin 2022, projektoi këtë studim të veçantë, çështjen e mbingarkesës kurrikulare, përmes të cilit synoj të hulumtoj çështjet me të rëndësishme që lidhen me ngarkesën kurrikulare në arsimin fillor dhe të mesëm të ulët dhe të ofrojë një informacion tërësor dhe analitik për këtë tematikë studimi.

Nga ky studim dolën gjetje të rëndësishme për këtë tematikë studime, elemente të mbingarkesës kurrikulare në arsimin fillor dhe të mesëm të rëndësishme, nga dokumentet kurrikulare, por edhe çështje të mbingarkesës së nxitur nga faktorë të ndryshëm, të cilat njihen si mbingarkesë e perceptuar. Krahas pasqyrit të gjetjeve, studimi ofron edhe rekomandime, orientime për vendosje të një politike arsimore që në thelb duhet të ketë një strategji funksionale për trajtimin dhe preventivën e mbingarkesës së kurrikulës, si dhe kahet zhvillimore për efektivitetin e mësimdhënies, si një nga veprimet kryesore për të garantuar mirëqenien e të gjithë nxënësve dhe eliminimin e pabarazive në mësim.

Rezultatet nga ky studim do ju shërbejë komunitetit arsimor, lexuesve dhe politikëbërësve e studiuesve tjerë të kësaj fushe. Prandaj, është e rëndësishme së veçantë që rezultatet nga studime të tilla të prezantohen dhe diskutohen në konferenca të tilla me pjesëmarrje të gjerë nga komuniteti arsimor. Ne vlerësojmë se me këtë qasje rrisim nivelin e shqyrtimit dhe diskutimit shkencor, me përgjegjësi dhe profesionalizëm të çështjeve të rëndësishme arsimore.

Folësit kryesorë

Armend Tahirsylaj

Shkollat dhe kurrikulat mes pritjeve dhe mundësive

Përmbledhje

Reformimi i sistemeve arsimore është detyrë që përsëritet e secilit shtet demokratik modern. Në veçanti, reformat kurrikulare detajojnë pritjet dhe aspiratat arsimore, shpesh duke iu referuar dhe si rezultat i ndikimit nga trendët ndërkombëtarë në arsim. Shkollat, si institucione publike, kanë për detyrë që të zbatojnë kurrikulat ashtu që edukimi ta përmbushë mandatin e tij shoqëror. Megjithatë, shkollat funksionojnë në mënyra komplekse, larg prej trendëve ndërkombëtarë dhe thellësisht të ngulitura në sfidat vendore e kontekstet politike, shoqërore e kulturore. Përmes shqyrtimit të trendëve ndërkombëtarë në arsim, kryesisht nga perspektiva e OECD-së dhe Bashkimit Evropian, të reformave të fundit kurrikulare në kontekste nacionale, me Kosovën dhe Norvegjinë si shembuj, dhe të përpjekjeve për zbatimin e kurrikulës së bazuar në kompetenca në Kosovë, ky prezantim ofron pikëpamje teorike dhe empirike rreth të kuptuarit të shkollave si vende ku reformat kurrikulare rikontekstualizohen, negociohen dhe kontestohen.

Biografi e shkurtër

Armend Tahirsylaj është profesor i asociuar në Universitetin Norvegjez për Shkencë dhe Teknologji (NTNU) në Norvegji. Ai i përfundoi studimet për PhD në fushën e Teorisë dhe Politikave Arsimore në Universitetin Shtetëror të Pensilvanisë në SHBA, në vitin 2015.

Mësimdhënia dhe hulumtimet aktuale të tij fokusohen në teorinë kurrikulare, traditën e Didaktikës/Bildungut, politikat arsimore, edukimin e mësimdhënësve, vlerësimet ndërkombëtare me shkallë të gjerë, edukimin krahasimtar ndërkombëtar, dhe metodat e hulumtimit. Publikimet e fundit të tij kanë shqyrtuar përgjegjësinë dhe autonominë e mësimdhënësve në traditat arsimore didaktike dhe kurrikulare, përhapjen ndërkombëtare të kurrikulave me bazë në kompetenca, reformat kurrikulare në Kosovë në 20 vitet e fundit, Bildungun në kontekstet e Evropës kontinentale dhe nordike, dhe rolin e politikave arsimore nacionale dhe transnacionale në zotërimin e kompetencave kyçe brenda konteksteve nacionale. Puna e tij hulumtuese është publikuar në revista udhëheqëse me recension ndërkombëtar, si *Journal of Curriculum Studies*, *Comparative Education*, *Curriculum Inquiry*, *Curriculum Perspectives*, *European Education*, *European Journal of Teacher Education*, *Nordic Studies in Education*, dhe *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*. Ai shërben si recensent për një numër revistash arsimore ndërkombëtare, ndërsa në Kosovë është anëtar i Këshillit Kombëtar për Shkencë.

Zbatimi i kurrikulës: roli i lidershipit

Studimet në literaturën profesionale kanë trajtuar rëndësinë e drejtorëve të shkollave për suksesin e një sistemi shkollor dhe të një shkolle individuale. Hulumtuesit theksuan rolin e rëndësishëm që kishte një drejtor shkolle në suksesin e shkollës dhe se si ai/ajo ndikoi në arritjet e nxënësve. Drejtorët e shkollave konsiderohen si udhëheqës të ndryshimeve në organizata që synojnë të krijojnë një kulturë të udhëheqjes së përbashkët dhe kolegjiale që angazhon mësuesit të bëhen anëtarë të ekipeve profesionale. Praktikrat e udhëheqjes së shkollës po ndryshojnë vazhdimisht dhe po ristrukturohen në mënyrë që pritshmëritë e jashtme, siç është zbatimi i kurrikulës, të mund të përkthehen në praktika të suksesshme drejtuese të shkollës.

Ky studim ishte një përpjekje për të eksploruar zhvillimet e lidershipit arsimor në arsimin kosovar gjatë dy dekadave të fundit, me fokus në praktikën e lidershipit që ndikoi në zbatimin e kurrikulës dhe ndryshimin e politikave në Kosovë. Janë hulumtuar qasjet praktike të përdorura për udhëheqjen e zbatimit të kurrikulës së bazuar në shkollë dhe janë identifikuar përpjekjet e udhëheqësve të arsimit në planifikimin dhe udhëheqjen e zbatimit të kurrikulës në shkollat e Kosovës.

Studime të ndryshme tregojnë se si lidhshipi i shpërndarë duhet të lidhet me udhëheqjen për të mësuar dhe bashkëpunimin profesional. Kështu, udhëheqja dhe të mësuarit bëhen komponentë kritikë për përmirësimin e sistemit. Koncepti i udhëheqjes për të mësuar shpjegohet si një rrjet profesionistësh të drejtuar nga kërkimi dhe të dhënat, dhe si një grup kornizash, programesh dhe procesesh të përdorura nga drejtorët e shkollave për të përmirësuar arritjet e nxënësve dhe cilësinë e të nxënësve.

Modelet e lidhshipit që analizojnë rolin e drejtorëve të shkollave kanë potencuar rëndësinë e lidhshipit të shpërndarë dhe udhëheqjes së të mësuarit në lidhje me zbatimin e suksesshëm të politikave të reja dhe përmirësimin e shkollës në përgjithësi. Roli në rritje i ekipeve të udhëheqjes me bazë në shkollë, siç janë drejtuesit e departamenteve të kurrikulës, mund të konsiderohet një shembull i shkëlqyer i një praktike të shpërndarë udhëheqjeje që i mundëson stafit të shkollës të mësojë dhe të marrë role udhëheqëse. Prandaj, studimi zbuloi se shkëmbimi i përvojave (vendore dhe ndërkombëtare), mësimi nga njëri-tjetri (shkollat që mësojnë nga shkollat) dhe tejkalimi i sfidave përmes shkëmbimit të burimeve kanë qenë prioritetet për udhëheqësit e arsimit që udhëheqin zbatimin e kurrikulës në Kosovë.

Së fundi, gjashtë hapa u identifikuan si veprime të rëndësishme për përmirësimin e praktikës aktuale dhe zhvillimin e lidhshipit arsimor në Kosovë për zbatimin e suksesshëm të kurrikulës kombëtare.

Biografi e shkurtër

Është ligjërues i rregullt në Fakultetin e Shkencave Sociale në Kolegjin AAB dhe ligjërues i angazhuar në Fakultetin e Edukimit. Ka kryer studimet master i shkencave në fushën e edukimit në Universitetin e Kalgarit, Kanada, ndërsa studimet e doktoratës i kreu në Universitetin ISSBS në Celje, Slloveni, në fushën e shkencave sociale dhe menaxhimit e njohurive. Veprimtaria e tij është fokusuar në zhvillimin e kapaciteteve për udhëheqje

arsimore, politika arsimore dhe menaxhimin e njohurive. Ka qenë anëtar i mekanizmave brenda MASHTI-t (Këshilli Drejtues i Autoritetit Kombëtar të Kualifikimeve, Këshilli Drejtues i IPK-së, Këshilli i Ekspertëve për Programe dhe Tekste Shkollore) dhe është anëtar i Këshillit Shtetëror për Licencimin e Mësimdhënësve. Ka qenë bashkëpunëtor profesional e konsulent për mësimdhënien, vlerësimin e performancës së mësimdhënësve, ngritjen e kapaciteteve për udhëheqjen në arsim, politikat arsimore dhe planifikim strategjik me organizata të ndryshme vendore dhe ndërkombëtare, që mbështesin reformat arsimore në Kosovë, në 16 vitet e fundit. Fusha e interesit në punën kërkimore fokusohet në studimin e politikave arsimore, me theks në rolin e udhëheqjes në zhvillimin dhe avancimin e performancës së shkollës.

Mbingarkesa kurrikulare në arsimin fillor dhe të mesëm të ulët në Kosovë - Realitet apo perceptim?

Përmbledhje

Sisteme të ndryshme arsimore, në përgjigje të kërkesave të shoqërisë për të përshtatur kurrikulën që zbatohet në shkolla me zhvillimet e shpejta shoqërore, teknologjike dhe ekonomike, zgjedhin qasje të ndryshme të rishikimit të kurrikulës. Këto qasje mund të rezultojnë në mbingarkesë kurrikulare, ndikimet e se cilës reflektohen në mirëqenien e nxënësve, mësimdhënësve, dhe në efektivitetin e mësimdhënies.

Për të gjetur strategji veprimi dhe masa të duhura për të minimizuar ndikimin e mbingarkesës kurrikulare, studimet e literaturës profesionale, që kanë trajtuar këtë problematikë, tregojnë nevojën për eksplorimin e mbingarkesës kurrikulare si një temë të veçantë kërkimi, nga dimensionet dhe perspektiva të ndryshme, si dhe nga qasje të ndryshme kërkimi, në varësi të konteksteve të sistemeve arsimore.

Ky studim rasti cilësor shqyrton mbingarkesën kurrikulare në kontekstin e arsimit fillor dhe të mesëm të ulët në Kosovë. Studimi ka për qëllim të eksplorojë nëse përmbajtjet e kurrikulave në raport me pritshmëritë dhe kohën mësimore paraqesin ndonjë aspekt të mbingarkesës për nxënës dhe për mësimdhënës, si dhe të përvijojë orientime për adresimin e mbingarkesës kurrikulare, për të siguruar mirëqenien e nxënësve dhe mësimdhënësve dhe për të mbështetur mësimdhënien efektive.

Për këtë studim u përdorën analiza e përmbajtjes së dokumenteve të kurrikulës në arsimin fillor dhe të mesëm të ulët, me një thellim më të veçantë në kurrikulat lëndore. Gjithashtu, janë përdorur intervista gjysmë të strukturuar, pyetësorë e diskutime me fokus-grup, për shqyrtimin e mendimit për mbingarkesën kurrikulare, të atyre që i kanë parë dhe përjetuar mbingarkesën kurrikulare dhe ndikimet e saj (mësimdhënës, nxënës, prindër, drejtues të shkollës, koordinatorë të cilësisë, njohës dhe koordinatorë për zhvillimin e kurrikulave).

Gjetjet tregojnë sa i rëndësishëm ishte një studim rasti i tillë, për kontekstin e arsimit parauniversitar në Kosovë. Rezultatet e studimit konfirmojnë elemente të mbingarkesës kurrikulare në arsimin fillor dhe të mesëm të ulët, me dallime ndërmjet niveleve të arsimit dhe klasave, të cilat vijnë nga faktorë të shumtë të mbingarkesës. Disa faktorë të pranishëm janë: zgjerimi i kurrikulës, mbingarkesa me përmbajtje dhe pritshmëri të larta për nxënës në raport me kohën mësimore në dispozicion, mbingarkesa e perceptuar nga dokumentet kurrikulare, përdorimi i teksteve shkollore, detyrat e shtëpisë dhe vlerësimi i nxënësve. Gjithashtu, rezultatet e studimit konfirmojnë ndikimin e mbingarkesës kurrikulare në mirëqenien e nxënësve dhe mësimdhënësve dhe në efektivitetin e mësimdhënies.

Rëndësia e studimit është praktike dhe teorike. Rekomandimet e studimit ndihmojnë në vendosje të një politike arsimore që në thelb ka një strategji funksionale për trajtimin dhe preventivën e mbingarkesës së kurrikulës. Kjo qasje mund të gjejë zbatim gjatë rishikimit të kurrikulës, por edhe gjatë udhëheqjes së zbatimit të saj dhe të proceseve të mësimin që ndikojnë dhe kanë nxitur më shumë mbingarkesën e perceptuar. Mirëqenia e nxënësve dhe e mësimdhënësve duhet të jetë referencë parësore në këto procese.

Majlinda Gjelaj¹, Blerta Perolli- Shehu¹, Doris Kuhn², Wiltrud Weidinger Meister², Hana Zylfiu- Haziri³

¹) Universiteti i Prishtinës "Hasan Prishtina", Kosovë; ²) Zurich University of Teacher Education, Switzerland; ³) KEC ³) SHFMU "Isa Boletini"- Rahovec

Integrimi i zhvillimit personal dhe i aftësive transversale në lëndët e ndryshme mësimore në kurrikulën e bazuar në kompetenca

Abstract

Studimi aktual është një dizajn huazi-eksperimental, që eksploron zhvillimin e aftësive jetësore/transversale të fëmijëve nga klasa e tretë deri në klasën e nëntë, para dhe pas zbatimit të programit të ndërhyrjes për zhvillimin e aftësive jetësore/transversale. Studimi është realizuar në Kosovë, në tri shkolla urbane dhe rurale, të cilat kanë qenë pjesë e programit për zhvillimin e aftësive jetësore dhe zhvillimit personal. Në studim morën pjesë gjithsej 1022 fëmijë dhe 50 mësues, të cilët zbatuan programin FACE dhe PEACOCK të përgatitura nga Fakulteti i Edukimit në Cyrih të Zvicrës. Vlerësimi i aftësive jetësore u bazua në Shkallën e Vlerësimit të Aftësive të Jetës (LSAS), të zhvilluar në Indi nga Kennedy et al. (2014). Vetë LSAS bazohet në 10 aftësi thelbësore të jetës, të zhvilluara nga Organizata Botërore e Shëndetësisë për vetëperceptimin specifik të fëmijëve, LSAS u përshtat nga Fakulteti i Edukimit të Cyrihut me LSQC – Pyetësi i Aftësive për Jetën për Fëmijë. LSQC dhe LSAS specifikojnë pesë aftësi jetësore që mund të vërehen tek fëmijët dhe të rinjtë: ndërveprimi me të tjerët; tejkalimi i problemeve dhe gjetja e zgjidhjeve; marrjen e iniciativës; menaxhimi i konfliktit; dhe kuptimi dhe ndjekja e udhëzimeve. LSQC është një pyetësor i shkurtër, i përbërë nga 20 deklaratat, të cilave fëmijët u japin vlerësimet e tyre (duke treguar vetëvlerësimin e tyre mbi aftësitë specifike të jetës). Mësuesit u udhëzuan përmes një hyrje të shkurtër, se si të administrojnë LSQC në klasat e tyre nga Fakulteti i Edukimit në Prishtinë, të cilët udhëhoqën gjithë hulumtimin. Përveç shpërndarjes së LSQC

për të gjithë fëmijët në klasë, mësuesit (N=50) zgjedhën një mostër të përzgjedhur të fëmijëve për vëzhgim më të afërt. Vëzhgimi është bërë përmes LSAS (Shkallës së Vlerësimit të Aftësive për Jetën) origjinale nga mësuesi i klasës. Mësuesit vëzhguan secilin fëmijë individual dhe vlerësuan secilën nga aftësitë në një shkallë 5-pikëshe të tipit Likert. Gjatë gjithë vitit shkollor programi i ndërhyrjes u realizua në tri shkollat e përzgjedhura nga të gjithë mësuesit e trajnuar që ndiqnin programin FACE dhe PEACOCK për aftësitë e jetës dhe zhvillimin personal. Për më tepër, studimi hulumtues vlerësoi gjithashtu zhvillimin e aftësive jetësore të vetë mësuesve, duke përdorur një pyetësor në internet për të përcaktuar nëse përdorimi i materialeve të aftësive për jetën në klasën e tyre, gjithashtu, kishte një ndikim në kompetencat e tyre të aftësive jetësore.

Të dhënat e studimit tregojnë se nxënësit nga klasa e tretë deri në të nëntën, të cilët kanë mësuar gjatë një viti shkollor përmbajtjen e shkathtësive për jetën përmes lëndëve/kurrikulave të ndryshme, kanë treguar rritje të zhvillimit të tyre në disa nga shkathtësitë e matura të jetës, si: ndërveprimi me të tjerët; tejkalimi i problemeve dhe gjetja e zgjidhjeve; marrja e iniciativës; menaxhimi i konfliktit; dhe kuptimi dhe ndjekja e udhëzimeve.

Vëzhgimet e mësuesve treguan disa nga pikat e forta dhe të dobëta në lidhje me aftësitë jetësore të nxënësve. Të kuptuarit dhe ndjekja e udhëzimeve duket të jetë aspekti më i mundimshëm për studentët e të gjitha moshave, bazuar në vëzhgimet e mësuesve të tyre, ndërveprimi me të tjerët ishte aftësia më e spikatur e jetës.

Ka dallime domethënëse midis djemve dhe vajzave në lidhje me të pesë aftësitë e jetës, siç vërehen nga mësuesit. Pasi u trajnuan në një program për zhvillimin e mësuesve me bazë në shkollë dhe pasi përdorën materialet e aftësive për jetën, mësuesit besojnë se ata i rritën aftësitë e tyre për jetën, ata gjithashtu do t'ua rekomandonin materialin mësuesve të tjerë dhe gjithashtu identifikuan se u duheshin më shumë trajnime në fushat e përballimit të stresit dhe emocioneve, të menduarit krijues dhe kritik dhe ndërveprimi me të tjerët.

Fjalët çelës: aftësitë transversale, kurrikulë lëndore, integrim, zhvillim personal.

Prioritizim joproporcional i fushave të caktuara të kurrikulës në kurriz të të tjerave – rasti i programeve të përgatitjes së edukatoreve parashkollore

Abstrakt

Mosbalancimi i fushave të caktuara të kurrikulës, prezantohet si një prej dimensioneve të ngarkesës kurrikulare.

Në këtë hulumtim, ne e kemi shtrirë këtë koncept dhe analizën përkatëse në kurrikulën që ofrohet në programet që përgatisin edukatorët parashkollore në Kosovë.

Për të shqyrtuar këtë shpërndarje dhe priorritizim, u analizuan një numër i konsiderueshëm i syllabuseve të lëndëve të programit parashkollor. Syllabuset ishin të prezantuara në ëeb faqet e universiteteve publike të cilat ofrojnë programin e edukimit parashkollor duke qenë institucionet e vetme që bëjnë përgatitjen e edukatoreve parashkollore në Kosovë.

Gjatë analizën u shqyrtua emërtimi dhe përmbajtja e temave lëndëve, si dhe formulimet specifike brenda këtyre përmbajtjeve. Po ashtu, 163 studentëve të programit parashkollor dhe 10 profesorëve ju drejtua pyetja e hapur se çfarë është ngarkesa kurrikulare dhe si është bërë përcaktimi i fushave të të kurrikulës.

Mbi 78% e përmbajtjeve të shqyrtuara, kanë një priorritizim joproporcional të fushave të caktuara të kurrikulës në kurriz të fushave të tjera. Dallimi ndërmjet institucioneve universitare ishte mjaft i vogël.

Studentët e shohin kurrikulën e përgatitjes së tyre si të ngarkuar dhe sidomos të keqshpërndarë në përmbajtje apo fusha. Sipas tyre, fokusi është në përmbajtjet teorike të cilat me shumë vështirësi i gjejnë të zbatuara në praktikë. Përmbajtjet që ofrojnë zhvillim të shkathtësive, janë shumë pak të prezantuara dhe këto përmbajtje studentët i shohin si shumë të rëndësishme. Nga ana tjetër profesorët e perceptojnë përmbajtjen kurrikulare sit ë balancuar, dhe 8 prej tyre ju referuan faktit që programi është akredituar si i tillë.

Një diskutim i gjerë dhe i thellë duhet të organizohet në nivel të akterëve që kontribuojnë në përgatitjen e edukatoreve.

Majlinda Keta

Departamenti i Filozofisë, Fakulteti i Shkencave Sociale, Universiteti i Tiranës

Gerda Sula

Departamenti i Pedagogji Psikologjisë, Fakulteti i Shkencave Sociale, Universiteti i Tiranës

Mbingarkesa kurrikulare e fëmijës në sistemin arsimor parauniversitar shqiptar, mirëqenia mendore e fëmijës dhe deficitin në aftësimin si qytetar aktiv në një demokraci funksionale

Abstrakt

Universitetet mes shumë standardeve përfaqësuese gjatë misionimit të tyre në shoqëri (si prodhimi i intelektualizmit, formimi elitave kombëtare por jo vetëm, projekt ideimi i funksionalitetit të modelit të shoqërisë dhe shtetit në 10, 20 vite më pas etj), kanë dhe duhet të funksionojnë edhe si matës të zoërimit të kompetencave të fituara nga nxënësit nga sistemi arsimor parauniversitar ndërsa në feedback universitetet mundën edhe të ideojnë dhe programojnë shkencërisht përmirësimin e cilësisë së tij sikurse dhe politikëbërjen mbi vendimarrjet e saj.

Studimi vijon e ndjek 5 vitet e fundit (2017-2022) komunitetin e studentëve që fitojnë për studime në filozofi (niveli Bachelor)sikurse ato në masterin shkencor “Mësues i Shkencave Sociale”, pranë Departamentit të Pedagogji Psikologji, në Fakultetin e Shkencave Sociale, të Universitetit të Tiranës.

Teknika e samplit të qëllimshëm është përdorur për të veçuar pjesëmarrësit në studim. Të dhënat janë mbledhur ndërsa janë përdorur intervista me pyetje gjysëm të strukturuar duke i përdorur si burime të para për analizën cilësore. Studimi gjithashtu ka analizuar edhe testet e përdorura në Maturën Shtetërore mbi grup lëndët që prodhojnë të dhëna mbi tezën

kërkimore. Studimi pohon mbingarkesën kurrikulare në sistemin parauniversitar (me dallime mes niveleve) por në të njëjtën kohë pohon defiçitin e krijuar mes dijes teorike dhe pjesmarrjes direkte në demokracinë shkollë, fenomene këto që ndikojnë direkt në mirëqënien mendore të gjeneratave të reja qytetare dhe demokracinë funksionale në vend. Rekomandimet e studimit japin mundësi të rikonceptimit të kurrikulës shkollë edhe në funksion të reduktimit të mbingarkesës së parauniversitarit dhe jetësimit funksional të demokracisë shkollë. Këto dy standarde pa dyshim që do të ndikojnë për një mirëqenie mendore shumë më cilësore të gjeneratave të reja sikurse në një aktivizëm qytetar të spikatur prej tyre për një demokraci funksionale.

Fjalë kyçe: fëmijë, nxënës, student, qytetar aktiv, mirëqenie mendore, mbingarkesë kurrikulare, defiçit në demokraci shkollë.

Jasna Rojc

Ministria e Arsimit, Shkencës dhe e Sportit e Republikës së Sllovenisë

Branko Slivar

Instituti Kombëtar i Arsimit i Republikës së Sllovenisë, Lubjanë

Recensentë: dr. Tanja Rupnik Vec, Qendra Andragogjike e Sllovenisë

Saša Kregar, Instituti Kombëtar i Arsimit i Republikës së Sllovenisë, Lubjanë

Qasjet për reduktimin e mbingarkesës kurrikulare në zbatimin e reformës kurrikulare në shkollat e mesme në Slloveni

Abstrakt

Sistemi arsimor slloven përballlet me presion nga shoqëria për të zgjeruar kurrikulën duke shtuar lëndët, përmbajtjet dhe/ose kompetencat (lexim dixhital, zhvillim i qëndrueshëm, kompetenca qytetare, çështjet e globalizimit, etj.) në kurrikulë. Prandaj, ne kemi filluar me një qasje sistematike për zhvillimin e programit të gjimnazit, qëllimi i të cilit është ruatja e koherencës ekzistuese të kurrikulës dhe parandalimin e zgjerimit të lëndëve dhe përmbajtjes/kompetencave, duke pasur parasysh nevojat e shoqërisë moderne. Prandaj, reforma e kurrikulës së gjimnazit bazohet në:

- a) forcimin e integritit ndërdisiplinor ndërmjet lëndëve nëpërmjet një pakoje tematike ndërdisiplinare (ITP - interdisciplinary thematic package),
- b) prezantimin e një qasjeje aktive dhe autentike ndaj zhvillimit të kompetencave qytetare,

- c) lidhjen e synimeve kryesore të kompetencave/ shkrim-leximin e caktuar me synimet e lëndëve specifike.

ITP është një tërësi koherente, ku realizohen synimet e ndërlidhura nga kurrikulat e lëndëve të ndryshme. ITP bazohet në qasjet moderne didaktike, arritjet komplekse të nxënësve, zhvillimin e kompetencave dhe shkollën si një mjedis i hapur mësimor.

Kompetencat qytetare zhvillohen brenda seksionit të përmbajtjes së pavarur, qytetarisë aktive, bazuar në organizimin dhe zbatimin e ndryshëm të mësimëve. Fokusi është në të mësuarit aktiv dhe në një qasje autentike. Nëpërmjet vendosjes së situatave autentike të të mësuarit dhe dhënies së komenteve cilësore për nxënësit, mësuesi inkurajon rolin e tij/saj aktiv, planifikimin dhe reflektimin mbi të mësuarit.

Qasja e tretë lidh qëllimet kryesore të procesit dhe kompetencat/shkrim-leximin me qëllimet specifike të lëndës. Është thelbësore që qëllimet e këtyre fushave të mos përfshihen në të gjitha lëndët dhe jo në të njëjtën mënyrë, por të arsyetohen në mënyrë të arsyeshme dhe profesionale.

Fjalë çelës: ngarkesë e kurrikulës, kompetencë, qasje ndërdisiplinore, aktive dhe autentike

Ndikimi i reduktimit të numrit të mësimeve dhe reduktimit të përmbajtjes së teksteve shkollore në cilësinë e mësimdhënies dhe ngarkesën e studentëve

Abstrakt

Qëllimi i këtij punimi është që të ekzaminojë efektet e reformës në arsim të zbatuara në Malin e Zi në vitin 2017, duke përdorur shembullin e lëndëve Biologji, Matematikë, dhe Informatikë me Teknologji. Supozimi kryesor i reformës ishte që reduktimi i numrit të mësimeve dhe reduktimi i përmbajtjes së teksteve shkollorë do të përmirësonte cilësinë e të mësimit dhe do të ulte lodhjen dhe ngarkesën punë së studentëve.

Në mënyrë që të testohet ky supozim, janë përdorur rezultatet e hulumtimit empirik të kryera gjatë viteve 2021 dhe 2022 nga Byroja për Shërbime të Arsimit dhe nga Instituti për Tekste Shkollore në Podgoricë. Këto studime kërkimore hetuan efektet e zbatimit të një kurrikule të re dhe përmbajtjes së reduktuar të teksteve shkollore në cilësinë e mësimdhënies dhe në ngarkesën e studentëve. Hulumtimi i paraqitur në këtë punim ka treguar se zvogëlimi i numrit të mësimeve dhe përmbajtjes së kurrikulës si dhe reduktimi i përmbajtjes së teksteve shkollore nuk çon drejtpërdrejt në përmirësimin e cilësisë së mësimdhënies ose në uljen e ngarkesës së studentëve. Gjithashtu ka dëshmi se në vend që të përmirësohet cilësia e mësimdhënies dhe të zvogëlohet ngarkesa e studentëve për shkak të masave të ndërmarra ka rënie të cilësisë së mësimdhënies dhe rritje të ngarkesës së studentëve.

Ky punim rekomandon një qasje të ndryshme për zgjidhjen e problemit të ngarkesës së punës së studentëve. Në vend që koha e të mësuarit të merret si një barrë për t'u reduktuar, përkundrazi, koha e të mësuarit duhet parë si një mundësi për të përmirësuar cilësinë e mësimdhënies dhe në këtë mënyrë si një mundësi për të reduktuar lodhjen dhe ngarkesën e studentëve.

Fjalët kyçe: ngarkesa e nxënësve, programi mësimor, teksti mësimor, cilësia e mësimdhënies

Planifikimi i orës mësimore nga mësimdhënësit e shkollave të mesme të larta

Abstrakt

Planifikimi i orës mësimore është pjesë e rëndësishme e procesit të mësimdhënies, nëpërmjet të cilit mësimdhënësi përcakton qëllimin, rezultatet e të nxënës dhe veprimtaritë mësimore që do të realizohen me nxënës gjatë orës mësimore apo gjatë një njësie mësimore. Kërkesat dhe pritshmëritë e reja të kurrikulës, kërkesat për ndryshim ndaj qasjes së planifikimit mësimor dhe ndaj mësimdhënies shihen si sfida në procesin e planifikimit mësimor. Ky hulumtim shqyrton planifikimin e mësimdhënësve për orë mësimore në dritën e zbatimit të kurrikulës së bazuar në kompetenca.

Qëllimi i këtij hulumtimi është të analizohen aspektet përmbajtësore të kërkesave të kurrikulës dhe të veprimtarive me nxënës, në planifikimet e orës mësimore që përdoren nga mësimdhënësit e gjimnazeve në Kosovë, si dhe të shqyrtohen opinionet e mësimdhënësve dhe koordinatorëve të cilësisë lidhur me sfidat me të cilat ballafaqohen mësimdhënësit gjatë planifikimit të orës mësimore. Hulumtimi ka përdorur të dhëna cilësore dhe sasiore, të mbledhura përmes analizës së përmbajtjes së modeleve të planifikimeve për orë mësimore, intervistave gjysmë të strukturuar dhe pyetësorëve me mësimdhënës dhe koordinatorë të cilësisë.

Popullacionin e përbëjnë mësimdhënësit dhe koordinatorët cilësisë në shkolla të mesme të larta në Kosovë (gjimnazeve), nga i cili është përzgjedhur në mënyrë të rastësishme mostra e hulumtimit me 58 mësimdhënës të lëndëve e fushave të ndryshme dhe 6 koordinatorë të cilësisë në nivel shkolle. Mostra është përzgjedhur në gjashtë gjimnaze të komunave të ndryshme.

Rezultatet e hulumtimit tregojnë se sfidat, me të cilat ballafaqohen mësimdhënësit gjatë planifikimit të orës mësimore, janë të shumta, si: planifikimi i rezultateve të të nxënës për orë,

caktimi i kriterëve të suksesit, ndërlidhja kurrikulare, vlerësimi i nxënësve, detyrat dhe puna e pavarur, vetëvlerësimi etj. Si pasojë, disa mësues hezitojnë të përgatisin planin e orës mësimore sipas kërkesave të formularit për planifikim dhe vërehet edhe tendenca për t'i siguruar të gatshme ose për t'i përsëritur planet e orës mësimore.

Për të tejkaluar sfidat, rekomandojmë që t'u ofrohet mësuesve mbështetja e vazhdueshme në planifikimin e orës mësimore, bazuar në të gjeturat nga analiza e planeve dhe monitorimi, si dhe të thjeshtëzohet formulari për planifikimin e orës mësimore ose të hartohet një model i cili tejkalon aspektet teknike dhe vendos në plan të parë elementet e angazhimit kreativ të mësuesve në planifikimin dhe realizim të proceseve mësimore. Gjetjet e hulumtimit do të jenë ndihmesë për mësuesit dhe institucionet arsimore në angazhimet institucionale për të përmirësuar praktikën e planifikimit mësimor në të ardhmen.

Fjalët çelës: kurrikula, planifikim mësimor, model i planifikimit, orës mësimore, mësues

Zbatimi i planifikimit mësimor në arsimin fillor

Abstrakt

Planifikimi mësimor është proces mjaft kompleks, i cili adreson dhe integron tre komponentë kryesorë: rezultatet, aktivitetet dhe vlerësimin. Hulumtimi është i përzier, sasior dhe cilësor. Qëllimi i studimit ishte të analizojmë lidhjen logjike dhe përmbajtjesore të planeve mësimore, duke filluar nga planifikimi vjetor deri te zbatimi në praktikë i përmbajtjeve të planifikuara në planet mësimore. Për të parë lidhjen e tyre, realizuam studim rasti, përmes të cilit paraqesim të dhëna të rëndësishme lidhur me planet mësimore të hartuara nga mësimmshënësit e arsimit fillor dhe zbatimin e tyre në praktikë.

Studimi u realizua në 12 shkolla, në të cilat u vëzhguan 26 orë mësimore. Meqë kishte vëzhgim, mostra është e vogël, megjithatë studimi ofron të dhëna të rëndësishme lidhur me mënyrën e planifikimit të mësimmshënësve të arsimit fillor, lidhshmërinë mes përmbajtjeve mësimore të përfshira në planet vjetore, mujore, javore dhe përgatitjeve ditore, harmonizimin mes temave mësimore me njësitë mësimore, aktivitetet e planifikuara me rezultatet mësimore, si dhe zbatimin në praktikë të planifikimit mësimor.

Rezultatet e studimit tregojnë se mësimmshënësit hartojnë plane vjetore, mujore, javore dhe ditore. Planet vjetore dhe mujore i hartojnë në nivel shkolle, ndërsa planet javore dhe ditore i hartojnë vetë mësimmshënësit. Përmbajtjet e përfshira në planet ditore kanë lidhshmëri me përmbajtjet mësimore në planet vjetore dhe mujore. Mësimmshënësit planifikojnë dhe përshkruajnë qartë metodologjinë që do të zhvillohet brenda orës mësimore, por u identifikuan mangësi në shtrirjen e rezultateve të të nxënimit në planet ditore, lidhjen e tyre me temën dhe rezultatet e temës.

Shumica e mësimeve të realizuara në orën mësimore duke u bazuar në planet ditore të hartuara paraprakisht.

Rekomandimet e studimit adresohen për mësuesit dhe aktorët përgjegjës brenda shkollës lidhur me përgatitjen, analizën, vlerësimin e planeve mësimore e po ashtu edhe monitorimin gjatë realizimit në praktikë të planeve mësimore të hartuara nga mësuesit.

Fjalë çelës: planifikim mësimor, zbatim, arsim fillor, rezultate, nxënës.

Prapambetja në kulturën e leximit dhe efekti i kurrikulave lëndore në arritshmërinë e nxënësve

(Studim analitik mbi ndikimin e përmbajtjeve kurrikulare në arritjen e rezultateve mësimore dhe në zhvillimin e kompetencave të nxënësve në kulturën e leximit (reading literacy))

Abstrakt

Testi PISA, për të gjitha sistemet arsimore që marrin pjesë në testim, paraqet një pasqyrë të përgjithshme të zhvillimit të nxënësve në tri fushat e testimit. Në këtë kuadër, fusha e kulturës së leximit (reading literacy) paraqet fushën kryesore të testimit dhe fushën e cila praqet bazën e zhvillimit të tërësishëm akademik të nxënësve.

Duke e marrë parasysh faktin se në kulturën e leximit nxënësit tanë kanë shfaqur probleme të jashtëzakonshme, ne e kemi hulumtuar lidhshmërinë ndërmjet kurrikulave dhe rezultateve të treguara në PISA. Për këtë arsye, ky studim kishte për qëllim të konstatojë nivelin e realizimit të përmbajtjeve kurrikulare lëndore, rezultateve të kërkuara dhe kompetencave që planifikohen të arrihen nga nxënësit 15-vjeçar dhe nëse të njëjtat janë në funksion të zhvillimit të përgjithshëm akademik të tyre. Gjithashtu, studimi është fokusuar në konstatimin e fakteve nëse kurrikulat lëndore të gjuhës shqipe kanë probleme në realizimin e tyre në shkollë dhe nëse përmbajtjet kurrikulare, për të cilat po flasim, janë në funksion të zhvillimit të kulturës së leximit dhe aftësive të tjera akademike të nxënësve. Të gjitha të gjeturat e studimit, nga literatura dhe nga puna e kryer në terren, janë analizuar bazuar në rezultate e PISA-s në fushën e leximit dhe në gjetjet e projektit të vitit 2021, të realizuar nga IPK-ja dhe të financuar nga MASHT-i.

Hulumtimi ka nxjerrë në pah lidhshmërinë e kurrikulave dhe rezultateve të arritura në PISA në kuptimin e natyrës së përmbajtjeve kurrikulare, realizmit të tyre, arritjes së rezultateve mësimore dhe përfitimit të kompetencave të planifikuara nga nxënësit, duke imponuar nevojën e riaranzhimit funksional të të gjithë faktorëve të përmendur më lart.

Fjalët çelës: kurrikulat lëndore, kultura e leximit, testi PISA, përmbajtjet mësimore, arritshmëria, rezultatet, kompetencat.

Praktikat mësimore në zbatimin e kurrikulës me zgjedhje në shkollën e mesme të lartë

Abstrakt

Kurrikula me zgjedhje është pjesë e kurrikulës së arsimit parauniversitar. Përmes saj nxënësve u krijohen kushtet dhe mundësitë për të plotësuar më mirë nevojat, prirjet dhe interesat personale në përputhje edhe me kërkesat dhe nevojat e shoqërisë dhe të tregut të punës. Realizimi i kurrikulës me zgjedhje mbetet kompetencë e shkollës, mirëpo përzgjedhja e lëndëve shpeshherë bëhet jo për nevojat e nxënësve, siç përcaktohet me dokumentet kurrikulare dhe udhëzimin administrativ, por për të plotësuar normën e mësimdhënësve.

Qëllimi i këtij studimi është të analizohen praktikat mësimore të mësimdhënësve dhe drejtorëve në përzgjedhjen e mësimi zgjedhor në shkollën e mesme të lartë si dhe të trajtohen mundësitë dhe sfidat për mbështetje të vazhdueshme të mësimdhënësve në zbatimin e kurrikulës me zgjedhje.

Instrumentet e përdorura për sigurimin e të dhënave sasiore dhe cilësore janë pyetësori për mësimdhënës dhe intervistat gjysmë të struktura me drejtorë të shkollave të arsimit të lartë të 7 regjioneve të Kosovës. Hulumtimi është realizuar në 7 gjimnaze, me 128 mësimdhënës dhe 7 drejtorë.

Sipas rezultateve të studimit, pjesa më e madhe e mësimdhënësve në përzgjedhjen e lëndës zgjedhore i përfillin kërkesat e nxënësve dhe vetë shkolla harton programin mësimor sipas kërkesave të nxënësve, kurse disa shkolla e bëjnë këtë nga lista e ofruar prej MASHTI-it. Forma më e shpeshtë e organizimit të mësimi zgjedhor që aplikohet nga

mësimdhënësit është përzgjedhja e lëndës mësimore, kurse organizimi i mësimit zgjedhor me projekte zgjedhore dhe module aplikohet më pak.

Nga rezultatet e hulumtimit rezulton se drejtorët u përmbahen në tërësi dokumenteve kurrikulare dhe udhëzimit administrativ në organizimin e mësimit zgjedhor, përfillin kërkesat e nxënësve në përzgjedhjen lëndës zgjedhore dhe mbështesin mësimdhënësit me trajnime përkatëse. Sfidat, me të cilat ballafaqohet shkolla në zbatimin e kurrikulës me zgjedhje, sipas drejtorëve dhe mësimdhënësve, janë: mungesa e përkrahjes nga institucionet, mungesa e hapësirave të mjaftueshme, mungesa e teksteve adekuate për lëndën, mungesa e mjeteve të punës dhe konkretizimit etj.

Rezultatet e studimit pritet të shërbejnë për hartuesit e politikave dhe mësimdhënësve, duke ofruar rekomandime që lidhen me procesin e organizimit të mësimit zgjedhor, zbatimin e kurrikulës me zgjedhje dhe mbështetje të vazhdueshme të mësimdhënësve.

Fjalët çelës: Kurrikula me zgjedhje, zbatimi i kurrikulës, mësimdhënësit, shkolla e mesme e lartë

Mbingarkesa kurrikulare si një ndërthurje e realitetit dhe perceptimit - a vlen kjo edhe për fakultetet që përgatisin mësimdhënësit për arsim fillor?

Abstract

Koncepti qëndror i mbingarkesë kurrikulare, është shqyrtuar nga shumica e studimeve në nivelin parauniversitar duke e vendosur theksin tek mësimdhënësit dhe nxënësit. Në këtë studim, ne e zgjeruam këtë concept edhe në nivelin e mësimdhënësve universitarë dhe studentëve që janë të përfshirë në programin e përgatitjes së mësimdhënësve fillor. Mbingarkesa e perceptuar i referohet dimensionit të perceptuar ose të përjetuar të mbingarkesës, siç raportohet nga stafi akademik dhe studentët.

Me katër fokus grupe, dy me studentë dhe dy me mësimdhënës, janë zhvilluar disa pyetje që kanë derivuar nga pyetja binare: çfarë është mbingarkesa kurrikulare për ju?

Stafi mësimdhënës raportuan se kishin kohë të mjaftueshme për të zbatuar plotësisht përmbajtjet e kurrikulës dhe për të adresuar të gjitha rezultatet e pritura të tyre. Megjithatë përgjigjet e ofruara për pyetjen çfarë është ngarkesa kurrikulare, ishin tepër të gjera dhe të shpërndara sa që ishte e vështirë të krijoheshin kategori konceptuale.

Studentët nga ana tjetër raportuan se përmbajtja kurrikulare ishte e ngarkuar dhe se nuk kishin kohë të mjaftueshme për të plotësuar nevojat e tyre të nxënies apo zhvillimit të shkathtësive. Studentët ju referuan eksperiencave të tyre profesionale gjatë praktikës mësimore dhe shprehën shqetësim me vëllimin e madh të dokumentacionit të kurrikulës në arsimin fillor.

Qëndrime të tilla të ndryshme, tregojnë nevojën e diskutimeve të përbashkëta për çështje të tilla të rëndësishme.

Fjalë kyçe: *mbingarkesa kurrikulare, perceptim, realitet, student, profesor*

Aspektet e qasjes zhvillimore në mësimdhënien e shkencave natyrore: Sfidat dhe mundësitë në zbatimin e kurrikulës

Abstrakt

Zbatimi i kurrikulës së re kërkon reformimin e sistemit arsimor. Qëllimi i hulumtimit paraqet aspektet e qasjes zhvillimore në mësimdhënien e shkencave natyrore, identifikimin e sfidave dhe mundësive inovative gjatë zbatimit praktik të kurrikulës. Hulumtimi është sasior dhe cilësor. Është realizuar me 210 pjesëmarrës, edukatore, mësimdhënës (trajnerë, koordinatorë) dhe drejtorë, në 50 shkollat e arsimit parauniversitar të Kosovës.

Për mbledhjen e të dhënave u përdorën pyetësorë për edukatore, mësimdhënës, dhe intervistat me drejtorë. Nga pjesëmarrësit e përfshirë në hulumtim kërkohet analiza për 10 pyetje, ku janë dhënë 36 përgjigjet e gatshme për aprovim ose jo (në pajtueshmëri ose jo), të bazuara në çështjet themelore kurrikulare, si: kompetencat, qasja zhvillimore, ngarkesa kurrikulare apo faktorët e tjerë. Rezultatet e hulumtimit në katër nivelet e fushës së shkencave natyrore, bazuar në aspektet e qasjes zhvillimore gjatë zbatimit të kurrikulës, tregojnë të dhënat: përgjigjet e aprovuara/pozitive në nivelin parafillor janë 16.2%, nivelin fillor 18.5%, nivelin e mesëm të ulët 14.05 % dhe në nivelin e mesëm të lartë 15.47%. Të dhënat e fituara si total japin 16.74% përgjigje të aprovuara/pozitive.

Hulumtimi identifikoi sfidat dhe mundësitë në zbatimin e kurrikulës. Shumica e edukatoreve dhe mësimdhënësve paraqesin sfidë ngarkesën kurrikulare, materialet didaktike, dhe kohën e kufizuar, ndërsa si mundësi mësimdhënien inovative. Drejtorët paraqesin sfidë kushtet e punës, zhvillimin profesional të stafit, si mundësi rritjen e përgjegjësisë institucionale.

Qasja zhvillimore, si mundësi, eliminon ngeçjet e zbatimit të programit në shkencat natyrore, me ndryshimin e strategjive të mësimdhënies dhe angazhimet shtesë për rritjen e interesimit të nxënësve.

Fjalët çelës: qasja zhvillimore, kurrikula, mësimdhënia, mundësitë, shkencat natyrore.

Aspektet e mbingarkesës kurrikulare në lëndën e biologjisë në arsimin e mesëm të ulët

Abstrakt

Kurrikula e biologjisë që po zbatohet në arsimin e mesëm të ulët, klasat 6-9, ofron një qasje të re në kuadër të fushës së shkencave të natyrës dhe të kontributit në zhvillimin e kompetencave kryesore. Në anën tjetër diskutimet e ngritura nga mësimdhënësit e biologjisë për sfidat e vazhdueshme me të cilat po ballafaqohen ata dhe nxënësit gjatë zbatimit të kurrikulës së re, kanë shtruar nevojën për të analizuar aspektet e mbingarkesës kurrikulare në këtë fushë/lëndë mësimore. Analiza e temave mësimore në kurrikulën e biologjisë - në klasat 6-9, e shtrirjes dhe lidhjes vertikale në mes të temave mësimore dhe e rezultateve të nxënimit për tema (RNL), është qëllimi i këtij studimi.

Studimi ka një fokus më të veçantë në kurrikulën e biologjisë në klasën e 8-të, ku mësimdhënësit kanë ngritur shqetësimet e tyre për sfidat që po ballafaqohet me një sërë rezultatesh që parashihet të arrihen përmes temave e njësive mësimore që kanë të bëjnë me sistemet e organeve tek grupet shtazore pa i mësuar paraprakisht grupet shtazore. Qasja metodologjike për realizimin e këtij studimi është cilësore, e bazuar në shqyrtim analitik të kurrikulës së biologjisë dhe në fokus grupe me mësimdhënësit të biologjisë. Rëndësia e studimit është praktike, rezultatet e tij pritet të ofrojnë orientime dhe rekomandime për zhvilluesit e kurrikulave dhe mësimdhënësit e biologjisë për qasjet ndaj zhvillimit, planifikimit dhe zbatimit të kurrikulës së biologjisë.

Fjalët çelës: kurrikula e biologjisë, tema mësimore, rezultate të nxënimit, ndërlidhje e njohurive paraprake.

Shkëlqesa Osmanaj

SHFMU “Ismail Qemali”, Prishtinë

Blerta Mehmetaj

SHFMU “Gjergj Fishta”, Prishtinë

Agneta Hasanaj

SHFMU “European School of Kosova”, Prishtinë

Ngarkesa administrative e mësimdhënësve

Abstrakt

Sistemi arsimor në Kosovë në 20 vitet e fundit ka pësuar ndryshime të vazhdueshme, të cilat janë diskutuar shumë herë nga aktorët e mësimdhënies, sidomos nga mësimdhënësit, të cilët janë faktorë kryesorë për t’i vënë në zbatim reformat.

Përveç punës me nxënës gjatë procesit mësimor dhe parapërgatitjes për të, ngarkesa administrative e mësimdhënësve është një aspekt, i cili ka të bëjë me punën e mësimdhënësit brenda shkollës dhe jashtë saj. Me konceptin “Punë administrative e mësimdhënësve” nënkuptohet puna e mësimdhënësve, e cila nuk lidhet drejtpërsëdrejti me punën e tyre me nxënës, por ka të bëjë me paraqitjen e saj në letër apo kudo tjetër. Puna administrative e mësimdhënësve përfshin punën në ditar, në planet vjetore, dymujore, javore, planet e orëve mësimore, konsultimet me prindër, plotësimin e raporteve të përmuajshme nga mbledhjet me aktive profesionale, plotësimin e raporteve në çdo periudë mësimore, plotësimin e E-shkollorit, librezat, Librin Amë etj. Vitet e fundit, mësimdhënësit kanë shprehur kritikën e tyre për kërkesat e shumta, të cilat u shtrohen si nga shkolla, ashtu edhe nga nivelet më të larta hierarkike, të cilat është dashur t’i zbatojnë.

Andaj, përmes hulumtimit, synojmë të vëmë në pah qëndrimet e mësimeve rreth ngarkesës administrative gjatë procesit mësues dhe të evidentojmë ngarkesën administrative të panevojshme, e cila, sipas mësimeve, duhet të lehtësohet.

Dizajni i hulumtimit do të jetë sasior dhe si instrument vlerësimi do të përdoret pyetësi. Pjesëmarrësit e hulumtimit do të jenë mësime të shkollave fillore (1-5) të Kosovës, të cilët do të jenë pjesëmarrës në këtë hulumtim, në mënyrë rastësore. Të dhënat do të analizohen përmes SPSS (descriptive statistics, T-test, ANOVA and Correlation procedures).

Fjalët çelës: punë administrative, ngarkesë, cilësi, lehtësi

Planifikimi i mësimdhënësve, ngarkesë administrative apo progres në sigurimin e cilësisë

Abstrakt

Procesi i mësimdhënies është një veprimtari mjaft komplekse, me përgjegjësi dhe i rëndësishëm. Për të arritur një mësimdhënie bashkëkohore dhe të organizuar mirë, janë më se të domosdoshme planifikimi dhe përgatitja paraprake për punë mësimore. Mirëpo, planifikimi i punës mësimore është një proces që kërkon përpjekje, përkushtim, kohë dhe përgjegjësi, dhe njëkohësisht është sfidë për mësimdhënësin.

Në punimin tonë në fokus do të paraqesim ndikimin e planifikimit të mësimit te mësimdhënësi. Do të krahasojmë se si ndikon planifikimi i procesit mësimor te mësimdhënësit: si ngarkesë administrative apo progres në sigurimin e cilësisë. Po ashtu, përmes metodës përshkruese dhe analitike do të paraqiten sfidat dhe vështirësitë e mësimdhënësit në planifikim, do të jepen rekomandimet e mësimdhënësve në procesin e planifikimit. Qasja hulumtuese e përdorur në këtë studim është e bazuar në të dhëna sasiore dhe përshkruese, nga pyetësorët. Nga rezultatet e nxjerra do të shohim se planifikimi është kryesisht proces i ngarkuar për mësimdhënësin, prandaj rekomandohen rishikimi dhe ndryshimi i kurrikulës në pikëpamje të planifikimit, reduktimi i planifikimit etj.

Fjalët çelës: planifikim, mbingarkesë, progres, mësimdhënës, cilësi.

Shqyrtimi analitik i planifikimeve mësimore sipas kurrikulave lëndore të matematikës në klasat 6 dhe 7 – Rast studimi në komunën e Rahovecit

Abstrakt

Planifikimi mësimor është një aktivitet parapërgatitor dinamik i punës së mësimdhënësve, i cili realizohet në vazhdimësi gjatë gjithë vitit shkollor. Përmes planifikimit mësimor bëhet zbërthimi i kurrikulës apo programit mësimor në periudha të zbatimit, parashikohen kushtet dhe një sërë masash e aktiviteteve për organizimin e procesit mësimor për një nxënie të suksesshme të nxënësve.

Qëllimi i këtij studimi është analiza përmbajtësore e planifikimeve mësimore nga kurrikula lëndore e matematikës në klasat 6 dhe 7, harmonizimi i tyre me kurrikulën zyrtare, me rezultatet e të nxënies të shkallës së tretë të fushës së matematikës dhe me kërkesat metodologjike për zbatimin e kurrikulës në klasë.

Në fokus të analizës së planifikimeve mësimore, në kurrikulën lëndore të matematikës, janë: shtrirja e temave mësimore në periudha mësimore, rezultatet e të nxënies për tema mësimore (RNL), zbërthimi i RNL në njësi mësimore, metodologjia e mësimdhënies dhe vlerësimi, si dhe burimet e materialet mësimore në funksion të zbatimit të kurrikulës në klasë. Gjithashtu, do të analizohet edhe ndërlidhja në mes të planeve vjetore, planeve për periudha mësimore dhe planeve për njësi mësimore, mundësitë e realizimit në raport me kohën mësimore në dispozicion - orët mësimore javore, si dhe kontributi në zhvillimin e kompetencave.

Qasja metodologjike për realizimin e këtij studimi është cilësore, e bazuar në studim rasti, me analizë të planifikimeve të mësimdhënësve të matematikës në katër shkolla të komunës

së Rahovecit. Për analizë të secilës kërkesë të planifikimeve, që i zhvillojnë mësimdhënësit e matematikës, përdoret listë kontrolli me tregues specifikë për secilin nivel të planifikimit.

Rëndësia e hulumtimit qëndron në të kuptuarit e praktikave të planifikimit mësimor të mësimdhënësve të matematikës, sa u përket harmonizimit të niveleve të planifikimit dhe përshkrimit të metodologjisë së punës, për arritjen e rezultateve të të nxënit, në funksion të zbatimit të kurrikulës së bazuar në kompetenca. Kjo do ta ndihmojë avancimin e planifikimit mësimor, si dhe praktikën e zbatimit të kurrikulës së matematikës në të ardhmen.

Fjalët çelës: planifikim, rezultate të të nxënit, plan vjetor, plane për periudha mësimore, plan i njësisë mësimore.

Sfidat e prindërve përballë ngarkesës kurrikulare të fëmijëve në shkollë

Abstrakt

Avancimi i sistemit arsimor në Kosovë, nga mësimi tradicional në mësimin me kurrikulë, solli sfida të mëdha në mirëqenien e të gjithë aktorëve në sistemin parauniversitar, duke përfshirë edhe prindërit.

Ky punim ka për qëllim të nxjerrë në pah sfidat e prindërve përballë ngarkesës kurrikulare të fëmijëve në shkollë. Qasja hulumtuese e përdorur në këtë studim është e bazuar në të dhëna sasiore dhe përshkruese nga pyetësorët. Pyetësori përmban 11 pyetje dhe pjesëmarrës në këtë hulumtim ishin 98 prindër, nga komuna të ndryshme të Kosovës. Të dhënat janë mbledhur me Google Forms dhe janë krahasuar me Exel. Shumica e prindërve janë pjesërisht të kënaqur me kalimin nga mësimi tradicional në mësimin me kurrikulë dhe për shumicën kurrikula është ngarkesë. Këto të dhëna rezultojnë edhe pas krahasimit të prindërve që jetojnë në fshat dhe në qytet, prindërve të moshave nën 40 dhe mbi 40, prindërve me numër të ndryshëm të fëmijëve, dhe prindërve me nivel të shkollimit të ndryshëm. Për shumicën e prindërve mësimi me kurrikulë është i ngarkuar, ngase ata ballafaqohen me sfida të ndryshme, si: fëmijët ngarkohen me libra, programi lëndor është i ngarkuar, mungesa e teksteve që u përshtaten planeve dhe programeve, detyra të shtëpisë të tepruara, aktivitete jo të mjaftueshme të fëmijëve në shkolla etj. Për t'i tejkaluar këto sfida, disa nga rekomandimet janë: përpilimi i teksteve në mënyrë adekuate, me planin dhe programin mësimor, pajisja e shkollave me inventar, që të largohet ngarkesa e fëmijëve me libra, programi lëndor të reduktohet etj.

Fjalët çelës: sfidat, prindërit, fëmijët, shkolla, ngarkesa.

Roli i drejtorit të shkollës në zbatim të kurrikulës te shkalla e parë dhe e dytë në komunën e Kaçanikut

Abstrakt

Pa dyshim personi më i rëndësishëm në procesin e zbatimit të kurrikulës është drejtori. Ai e ka rolin kryesor në zbatim të suksesshëm të kurrikulës, duke përfshirë këtu njohuritë, përvojat dhe kompetencat e tij në rrjedhshmërinë e kurrikulës së re, qasjen ndaj stafit të shkollës, si dhe interesimin dhe entuziazmin për të lehtësuar zbatimin e kurrikulës. Qëllimi i hulumtimit është identifikimi i rolit të drejtorit, çfarë strategjish, metodash dhe formash përdor për sigurimin e një zbatimi të lehtë të kurrikulës së re të Kosovës, por edhe çfarë mund të bëhet për të nxitur mësimdhënësit që të jenë të përkushtuar dhe të motivuar për të zbatuar me përpikëri kurrikulën.

Metodologjia e përdorur për këtë hulumtim është e natyrës mikse dhe për qasjen sasiore kemi përdorur pyetësor me shkallë të Likertit, ndërsa për qasjen cilësore janë përdorur intervista gjysmë të strukturuar. Të dhënat sasiore janë përpunuar në programin SPSS, ndërsa ato cilësore janë përpunuar në bazë të analizës tematike.

Popullacionin e hulumtimit e përbëjnë të gjithë mësimdhënësit dhe drejtorët e shkollave të mesme të ulëta të komunës së Kaçanikut, kurse grupin përfaqësues e përbëjnë 150 mësimdhënës dhe 10 drejtorë të këtyre shkollave. Zgjedhja e pjesëmarrësve të popullatës është bërë me metodën e rastësishme.

Ky hulumtim do të identifikojë se çfarë ofrojnë drejtorët e shkollave, si i lehtësojnë sfidat në mësimdhënie të efektshme dhe mësimdhënie të suksesshme, sa janë të gatshëm të lehtësojnë zbatimin e kurrikulës dhe të ndihmojnë mësimdhënësit për implementimin e tij.

Fjalët çelës: bashkëpunimi, kurrikula, menaxhimi, mësimdhënësi, zbatimi.

Sebahate Sopjani

ShFMU “Daut Bogujevci”, Fushë-Kosovë).

Arbresha Beka

ShFMU “Naim Frashëri”, Prishtinë

Recensentë: Ph.D. Donika Kolici, Ph.D. Arjana Zhubi

Qëndrimet e mësimitdhënësve për mbingarkesën e punës administrative dhe sfidat e realizimit të orëve mësimore kreative me nxënësit në klasë

Abstrakt

Ky hulumtim ka për qëllim të identifikojë dhe të përshkruajë qëndrimet e mësimitdhënësve për mbingarkesën e tyre me punë administrative dhe sfidat e tyre në realizimin e orëve mësimore kreative me nxënësit.

Metodat e hulumtimit do të jenë sasiore dhe cilësore. Si instrumente të hulumtimit do të përdoren pyetësorët dhe intervistat.

Pyetësorët do të jenë të ndarë në dy shtojca: për mësimitdhënësit, për drejtorët e shkollave, si dhe intervistat për ekspertë të fushës së arsimit.

Mësimitdhënësit e ciklit fillor dhe atij parafillor, të të dyja gjinive, do të jenë pjesë e këtij hulumtimi. Mostra për mësimitdhënësit gjatë sondazhit është e rastësishme dhe do që jenë të përfshira të gjitha regjionet e Kosovës, pra ato rurale dhe urbane. Sondazhi është për 111 mësimitdhënës mbi 5 vjet përvojë pune, ndërsa për mbledhjen e të dhënave cilësore mostra do të jetë e qëllimshme, duke përfshirë intervistat me ekspertë të arsimit brenda ministrisë dhe jashtë saj. Nga ky hulumtim pritet të identifikohen dhe të përshkruhen qëndrimet e

mësimdhënësve për mbingarkesën e punëve administrative dhe sfidat e tyre për përdorimin e kreativitetit në realizimin e orëve mësimore me nxënës.

Pasqyrimi i gjendjes aktuale, i qëndrimeve të mësimdhënësve për mbingarkesën me punë administrative, mund t'u vjen në ndihmë politikave arsimore për rishikim të kurrikulës së re, të kontribuojë në modifikimin e politikave arsimore në nivelin parauniversitar në Kosovë, në përputhje me nevojat e mësimdhënësve dhe nxënësve. Po ashtu, të identifikojë vështirësitë dhe nevojat e mësimdhënësve për realizimin e orëve mësimore në mënyrë kreative, të cilat do të ndihmojnë nxënësit në të nxënit më të lehtë dhe të qëndrueshëm të njohurive të fituara në klasë.

Fjalët çelës: mbingarkesa administrative e mësimdhënësve, puna atraktive në klasë, roli i mësimdhënësit

Aspekte të zbatimit të kurrikulës në rajonin e Hasit: sfidat dhe mundësitë

Abstrakt

Studimi paraqet një analizë të zhvillimit dhe të zbatimit të kurrikulës në rajonin e Hasit. Evidenton dhe vlerëson sfidat dhe mundësitë, me fokus zbatimin e kurrikulës në nivel shkollë, identifikon sfidat dhe mundësitë, si dhe nevojën për mbështetje të vazhdueshme të shkollave dhe mësimit për zbatim efektiv të kurrikulës.

Studimi paraqet analizën lidhur me zbatimin e kurrikulës, analizën e dokumentimit të punës së shkollave për zbatimin e kurrikulës, si dhe intervistat dhe bisedat e drejtpërdrejta me mësimit, të cilët e zbatojnë kurrikulën, atyre që nuk e zbatojnë, dhe atyre që kanë vështirësi në zbatimin e saj. Po ashtu, duke intervistuar drejtues të shkollave, zyrtarë arsimorë që kanë rol dhe përgjegjësi për mbarëvajtjen dhe zbatimin e kurrikulës në rajonin e Hasit.

Tema që do të hulumtoj ka për qëllim t'i identifikojë mangësitë që kanë të bëjnë në zbatim, ndjekjen e trajnimeve dhe efektivitetin e tyre, si dhe rolin e DKA-së në zbatim të kurrikulës, duke mos anashkaluar edhe rolin dhe autonominë, të cilat i kanë apo nuk kanë shkollat në zbatimin e saj.

Fjalët çelës: zbatim, kurrikulë, shkollë, analiza, trajnime, Has, zyrtarë, mësimit.

Mundësitë e mësimdhënësve kundrejt të nxënit të nxënësve: një apo më shumë mësimdhënës në shkallën e dytë të kurrikulës?

Abstrakt

Kosova ka një sistem të ri të edukimit, i cili ka filluar së implementuari që nga viti 2017 në mbarë vendin. Kurrikulat e Kosovës, përveçqë janë të hartuara mbi parimet dhe qëllimet e arsimit, ato janë të orientuara në mësimdhënien dhe vlerësimin bazuar në kompetenca. Sipas MASHT (2016), kompetencat përfshijnë një sistem të integruar të njohurive, shkathtësive, shprehive dhe qëndrimeve që duhet të ketë nxënësi në fund të një niveli, përkatësisht në fund të një shkalle të caktuar. Sipas Kornizës Kurrikulare të Kosovës (2016), kompetencat janë të mbështetura në rezultate për kompetencë dhe duhet të jenë të arritshme nga secili nxënës në fund të shkallës së caktuar. Përveç rezultateve për kompetencë, kurrikula përcakton edhe rezultatet e fushës, si dhe rezultatet nga programet lëndore. Sfidë për mësimdhënësit e shkallës së dytë (klasat 3, 4 dhe 5) mbetet arritja e këtyre rezultateve që janë të përshkallëzuara dhe të ndërthurura ndërmjet vete. Ky punim ka për qëllim të shohë se cilat janë mundësitë e mësimdhënësve për të planifikuar e më pastaj edhe për të arritur me nxënës të gjitha rezultatet e parapara në Kurrikulat Bërthamë (0-5) për shkallën e dytë. Po ashtu, punimi pasqyron mendimet e mësimdhënësve dhe të prindërve në rast se bëhet shpërndarja e përgjegjësive të mësimdhënësve brenda një klase të caktuar, përkatësisht nëse mësimdhënësit e shkallës së dytë do të jepnin mësim në disa klasa, duke u bazuar në afinitetet e tyre profesionale. Të dhënat nga hulumtimi tregojnë se në përqindje mjaft të lartë mësimdhënësit e përkrahin mësimdhënien bazuar në afinitetet e tyre profesionale. Po ashtu, edhe deklaratimet e prindërve janë në të njëjtën linjë me deklaratimet e mësimdhënësve sa i përket mësimdhënies me më shumë mësimdhënës në shkallën e dytë të kurrikulës.

Fjalët çelës: kurrikula, kompetenca, profilizim, shkallë, mësimdhënie.

Botues

Instituti Pedagogjik i Kosovës

Shtypi

Shtypshkronja “Blendi”, Prishtinë

Tirazhi: 200 copë

University "Isa Boletini"
Mitrovica

KOSOVO INTERNATIONAL CONFERENCE

Curriculum overload -
impact on the achievement and
welfare of students and teachers

Conferences dates:

1 - 2 December 2022

BOOK OF ABSTRACTS

Pristine, 2022

BOOK OF ABSTRACTS

International scientific conference
1 – 2 December 2022

**Curriculum overload - impact on the achievement and
welfare of students and teachers**

Pristina, 2022

Publisher

Kosovo Pedagogical Institute

The editor

Nezir Çoçaj, director

Language Editor

Bekim Morina

Technical preparation

Skender Mekolli

Printinting hause

“Blendi”, Prishtina

Contents

Scientific Board	6
Organizing Board	6
About the conference.....	7
Keynote presentations.....	9
Armend Tahirsylaj Schools and curricula between expectations and possibilities.....	9
Osman Buleshkaj Curriculum implementation: the role of leadership.....	11
Selim Mehmeti Curricular overload in elementary and lower secondary education in Kosovo - Reality or perception?	13
Majlinda Gjelij et al. Integrating personal development and transversal skills in different subjects in the competency-based curriculum.....	15
Merita Shala & Fatbardha Hoxha Disproportionate prioritization of certain areas of the curriculum at the expense of others – the case of pre-school teacher training programs	17

Majlinda Keta & Gerda Sula

The overload curriculum of the child in the Albanian pre-university system, the child's mental well-being and the deficit in training as an active citizen in a functional democracy.....19

Jasna Rojc& Branko Slivar

Approaches to reducing curriculum overload in the implementation of curricular reform in high schools in Slovenia21

Zoran Lalović

The impact of reducing the number of lessons and textbook content reduction on the quality of teaching and student workload.....23

Bekim Morina

Lesson Planning by High School Teachers24

Lirije Bytyqi-Beqiri

Implementation of learning planning in primary education26

Murteza Osdautaj

Backwardness in reading literacy and the effect of subject curricula on student achievement.....28

Skender Mekolli

Teaching practices in the implementation of the optional curriculum in the higher secondary school30

Samire Bllaca & Merita Shala

Curricular overload as a combination of reality and perception - does this also apply to faculties that prepare teachers for primary education?32

Igballe Krasniqi-Cakaj

Aspects of the developmental approach in natural science teaching: Challenges and opportunities in curriculum implementation.....33

Azemina Kukaj-Kajoshi & Donika Sylejmani Aspects of curriculum overload in the biology subject in lower secondary education	35
Shkelqesa Osmanaj Administrative workload of teachers	36
Sevdije Berisha – Krasniqi Teachers planning, administrative load or progress in quality assurance	38
Nehat Duraku Analytical review of teaching planning according to maths subject curricula in grades 6 and 7 - Case study in Rahovec municipality	39
Vjollca (Llazani) Ameti Parents challenges facing the curriculum burden of children in school.....	41
Teuta Guri The role of the school director in the implementation of the curriculum at the first and second level in the Municipality of Kaçanik.....	42
Sebahate Sopjani Teachers' attitudes about the administrative work overload and the challenges of implementing creative lessons with students in the classroom	44
Zog Çoçaj Aspects of curriculum implementation in Hasi region: challenges and opportunities	46
Fadil Latifi Teacher opportunities versus student learning: one or more teachers in the secondary curriculum?	47

Scientific Board

1. Luljeta SHALA - Kosovo Pedagogical Institute
2. Merita SHALA - University of Mitrovica
3. Hatixhe ISMAILI - University of Pristina
4. Naser ZABELI - University of Pristina
5. Linda GRAPCI - University of Pristina
6. Albina PAJO - University of Korça
7. Gerda SULA - University of Tirana
8. Ismet POTERA - Kosovo Pedagogical Institute
9. Selim MEHMETI - Kosovo Pedagogical Institute
10. Lirije BYTYQI - Kosovo Pedagogical Institute
11. Bekim Morina - Kosovo Pedagogical Institute

Organizing Board

1. Fitore Maliqi - Kosovo Pedagogical Institute
2. Samire BLLACA - UIBM;
3. Arbnesha Mexhuani - Kosovo Pedagogical Institute
4. Agim Bujari - Kosovo Pedagogical Institute
5. Skender Mekolli - Kosovo Pedagogical Institute
6. Mevlude Aliu Gashi - Kosovo Pedagogical Institute

About the conference

In the current discourse of education reforms, there is a constant demand to improve the quality of education and to enable positive change.

Nearly a decade after the beginning of the curriculum reform, and five years since the start of its implementation in all schools, the students', teachers' and parents' challenges and complaints are still common. There are uncertainties and dilemmas for specific aspects of the content, approach and implementation of the new curriculum

Recent studies related to curricular reform in Kosovo, mainly focus on thematic treatment of aspects related to preparations of curriculum implementation, its piloting, the scope of implementation, the challenges in its implementation, etc., without a in-depth focus on dealing with aspects of curricular overload.

OECD countries have conducted an analysis of curriculum overload in education (Curriculum Overload: A Way Forward, OECD (2020). This study addresses aspects of curriculum overload in four dimensions, which can also serve as a guide for other contexts and educational systems.

Kosovo Pedagogical Institute in collaboration with the University of Mitrovica organized this conference in order to deal with curricular overload and its impact on the student's achievements, on the well-being of students and teachers, in various thematic aspects, practical and theoretical, providing evidence scientific and the opening of the professional and scientific debate on the strategies and possibilities of influence in the determination of the following policies on this issue.

In this international conference, we aim to understand the issue of overload by experts in the fields of curriculum implementation and reform, university professors and school teachers. A real overview of these aspects is added value for decision makers and the directions of the development of the education system.

In this conference, the Kosovo Pedagogical Institute will present the report with the results of the study: Curricular overload in primary and lower secondary education in Kosovo - (reality or perception?).

The study of this topic is a proof of the Institute's efforts to support new developments in education, with the aim of informing and guiding educational policies and practices.

The study comes at the time of the completion of a phase of the curriculum reform, since from the 2021/2022 school year, in all classes of pre-university education, work is being done with the new subject curricula, conceived in the spirit of the curriculum documents (Curriculum Framework for pre university education and Core curriculum) of based on competencies.

The conclusion of this phase of the curriculum reform lays the need for evidence, additional feedback information to make the necessary improvements for successful implementation of the curriculum requirements. Therefore, the KPI, within the professional and scientific studies plan for 2022, designed this special study, the issue of curricular overload, through which aim to research the most important issues related to the curricular load in primary and lower secondary education and provide a comprehensive and analytical information about this study topic.

From this study came out important findings for this topic of studies, elements of curricular overload in primary and secondary education important, from curricular documents, but also issues of overload induced by various factors, which are known as perceived overload.

In addition to the reflection of the findings, the study also offers recommendations, guidelines for establishing an educational policy that basically should have a functional strategy for the treatment and prevention of curriculum overload, as well as developmental directions for teaching effectiveness, as one of the main actions for guaranteeing the well-being of all students and eliminating inequalities in learning.

The results of this study will serve the educational community, readers and policy makers and other researchers of this field. Therefore, it is of particular importance that the results from such studies are presented and discussed at such conferences with wide participation from the educational community. We believe that with this approach we increase the level of scientific, responsible and professional examination and discussion of important educational issues.

Keynote presentations

Armend Tahirsylaj

Schools and curricula between expectations and possibilities

Summary

Reforming education systems is a recurring task of every modern democratic state. In particular, curriculum reforms detail educational aspirations and expectations, often with reference to and as a result of influence from international education trends. Schools, as public institutions, have the task to implement the curricula so that education fulfills its social mandate. Nevertheless, schools function in complex ways far removed from international trends and deeply grounded on local challenges as well specific political, social and cultural contexts. By examining international trends in education, primarily from the OECD and European Union perspective, the latest curriculum reforms in national contexts, with Kosovo and Norway as examples, and competence-based curriculum implementation efforts in Kosovo context, the keynote offers theoretical and empirical insights into understanding schools as places where curriculum reforms are re-contextualized, negotiated and contested.

Short biography

Armend Tahirsylaj is an Associate Professor of Education at Norwegian University of Science and Technology (NTNU) in Norway. He obtained his PhD in Educational Theory and Policy from Pennsylvania State University, USA in 2015. His current teaching and research focuses on curriculum theory, Didaktik/Bildung tradition, education policy, teacher education, international large-scale assessments, international comparative education, and research methods. His latest publications have examined teacher autonomy and

responsibility across Didaktik and curriculum education traditions, spread of competence-based curricula internationally, curriculum reforms in Kosovo over past 20 years, Bildung in Continental and Nordic Europe contexts, and the role of transnational and national education policies on mastery of key competences within national contexts. His research work has been published in leading international peer-reviewed journals such as *Journal of Curriculum Studies*, *Comparative Education*, *Curriculum Inquiry*, *Curriculum Perspectives*, *European Education*, *European Journal of Teacher Education*, *Nordic Studies in Education*, and *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*. He serves as a reviewer in a number of international education journals, while in Kosovo he is a member of National Research Council.

Osman Buleshkaj

Researcher in educational sciences and educational policy

Curriculum implementation: the role of leadership

Studies within the professional literature have dealt with the importance of school principals for the success of a school system and an individual school. Researchers highlighted the important role a school principal had in the school's success and how it influenced student achievements. School principals are considered change leaders in organizations aiming to create a culture of shared and collegial leadership that engages teachers to become members of professional teams. School leadership practices are constantly changing and being restructured so that external expectations, such as curriculum implementation, can translate into successful school leadership practices.

This study was an attempt to explore educational leadership developments in Kosovo education over the last two decades, with a focus on leadership practice that influenced curriculum implementation and policy change in Kosovo. Practical approaches used for leading school-based curriculum implementation were investigated, and efforts of educational leaders in envisioning and leading the curriculum implementation in Kosovo schools were highlighted.

International studies show how distributed leadership must be linked with leadership for learning and professional collaboration. Thus, leadership and learning become critical components for improving the system. The concept of leadership for learning is explained as a research-and- data-driven network of professionals, and as a set of frameworks, programs, and processes used by school principals to improve student achievements and quality of learning.

Models of leadership which look at the role of school principals have recognized the importance of distributed leadership and leadership for learning regarding successful implementation of new policies, and school improvement overall. The growing role of school-based leadership teams, such as curriculum department heads, can be considered a great

example of a distributed leadership practice that enables school staff to learn and assume leading roles. Therefore, study found that sharing of experiences (local and international), learning from each other (schools learning from schools), and overcoming of challenges through sharing of resources have been a priority for education leaders leading curriculum implementation in Kosovo.

Finally, six steps were identified as critical to improving the current practice and enhancing Kosovo educational leadership for successful national curriculum implementation.

Short biography

He is a full-time lecturer at the Faculty of Social Sciences at AAB College and a part-time lecturer at the Faculty of Education. He completed his Master of Science in the field of education at the University of Calgary, Canada, while he completed his doctoral studies at the ISSBS University in Celje, Slovenia, in the field of social sciences and knowledge management. His activity is focused on the development of capacities for educational leadership, educational policies, and knowledge management. He has been a member of the mechanisms within MESTI (the Steering Board of the National Qualifications Authority, the Steering Board of KPI, the Council of Experts for Programs and School Textbooks) and is a member of the State Council for Teacher Licensing. He has been a professional collaborator and consultant for teaching, teacher performance evaluation, capacity building for educational leadership, educational policy and strategic planning with various local and international organizations that support educational reforms in Kosovo in the last 16 years. The area of interest in the research work focuses on the study of educational policies, with an emphasis on the role of leadership in the development and advancement of school performance.

Selim Mehmeti

Researcher in educational sciences and educational policy
Kosovo Pedagogical Institute

Curricular overload in elementary and lower secondary education in Kosovo - Reality or perception?

Overview

Different educational systems, in response to society's demands to adapt the curriculum applied in schools to the rapid social, technological and economic developments, choose different approaches to curriculum revision. These approaches can result in curricular overload, the impacts of which are reflected in the well-being of students, teachers, and teaching effectiveness.

In order to find action strategies and appropriate measures to minimize the impact of curricular overload, professional literature studies that have dealt with this problem, show the need for exploring curricular overload as a special research topic, from different dimensions and perspectives, as well as from various research approaches, depending on the contexts of the educational systems.

This qualitative case study examines curriculum overload in the context of elementary and lower secondary education in Kosovo. The study aims to explore if the contents of the curricula in relation to the expectations and teaching time, present any aspect of overload for students and for teachers, as well as to outline orientations for addressing curriculum overload, to ensure the well-being of students, teachers and to support effective instruction.

For this study, the analysis of the content of the curriculum documents in primary and lower secondary education is used, with a special depth in the subject curricula. In addition, semi-structured interviews, questionnaires and focus group discussions were used to examine the opinion of curricular overload, of those who have seen and experienced curricular overload and its impacts (teachers, students, parents, school leaders, coordinators of quality, experts and coordinators for curriculum development)

Findings from this study show how important such a case study was, for the context of pre-university education in Kosovo. The results of the study confirm elements of curricular overload in primary and lower secondary education, with differences between education levels and classes, which come from multiple overload factors. Some factors present are: curriculum expansion, content overload and high expectations for students in relation to the available teaching time, perceived overload of curriculum documents, use of textbooks, homework and student assessment. Also, the results of the study confirm the impact of curricular overload on the well-being of students, teachers and on teaching effectiveness.

The significance of the study is practical and theoretical. The recommendations of the studies help to establish an educational policy that basically has a functional strategy for the treatment and prevention of curriculum overload. This approach can be applied when revising the curriculum, but also when guiding its implementation and the learning processes that influence and have further encouraged the perceived overload. The well-being of students and teachers should be the primary reference in these processes.

Majlinda Gjelaj¹, Blerta Perolli- Shehu¹, Doris Kuhn², Wiltrud Weidinger Meister², Hana Zylfiu- Haziri³

¹) University "Hasan Prishtina", Prishtina ²) Zurich University of Teacher Education, Switzerland; ³) KEC ³) PLSS "Isa Boletini"- Rahovec

Integrating personal development and transversal skills in different subjects in the competency-based curriculum

Abstract

The current study is a quasi-experimental design, exploring the development of life/transversal skills of children from third to ninth grade before and after the implementation of a life/transversal skills development intervention program. The study was carried out in Kosovo, in three urban and rural schools, which were part of the program for the development of life skills and personal development. A total of 1022 children and 50 teachers participated in the study, who implemented the FACE and PEACOCK programs prepared by the Faculty of Education in Zurich, Switzerland. Assessment of life skills was based on the Life Skills Assessment Scale (LSAS), developed in India by Kennedy et al. (2014). The LSAS itself is based on 10 essential life skills, developed by the World Health Organization for children's specific self-perception, the LSAS was adapted by the Zurich Faculty of Education with the LSQC - Life Skills Questionnaire for Children. The LSQC and LSAS specify five life skills that can be observed in children and young people: interacting with others; overcoming problems and finding solutions; taking the initiative; conflict management; and understanding and following instructions. The LSQC is a short questionnaire, consisting of 20 statements, to which children give their ratings (indicating their self-assessment of specific life skills). Teachers were guided through a brief introduction on how to administer LSQC in their classrooms by the Faculty of Education in Pristina, who led the entire research. In addition to distributing the LSQC to all children in

the classroom, teachers (N=50) selected a sample of children for closer observation. The observation was made by the class teacher through the original LSAS (Life Skills Assessment Scale). The teachers observed each individual child and rated each of the skills on a 5-point Likert-type scale. Throughout the school year, the intervention program was implemented in three schools selected by all trained teachers who followed the FACE and PEACOCK program for life skills and personal development. In addition, the research study also assessed the life skills development of the teachers themselves, using an online questionnaire to determine whether the use of life skills materials in their classroom also had an impact on their life skills competencies.

The study data shows that the students from the third to the ninth grade, who during one school year have learned the content of life skills through different subjects/curricula, have shown an increase in their development in some of the measured life skills, such as: interaction with others; overcoming problems and finding solutions; taking initiative; conflict management; and understanding and following instructions.

The teachers' observations showed some of the strengths and weaknesses in relation to the students' life skills. Understanding and following instructions appeared to be the most difficult aspect for students of all ages, based on their teachers' observations, interacting with others was the most prominent life skill.

There are significant differences between boys and girls in relation to all five life skills as observed by teachers. After being trained in a school-based teacher development program and using the life skills materials, teachers believe that they increased their life skills, they would also recommend the material to other teachers, and they also identified that they needed more training in the areas of coping with stress and emotions, creative and critical thinking, and interacting with others.

Key words: transversal skills, subject curriculum, integration, personal development

Merita Shala & Fatbardha Hoxha

University "Isa Boletini" Mitrovica

Disproportionate prioritization of certain areas of the curriculum at the expense of others – the case of pre-school teacher training programs

Abstract

The imbalance of certain areas of the curriculum is presented as one of the dimensions of the curriculum overload.

In this research, we have extended this concept and the relevant analysis to the curriculum that is offered in the programs that prepare preschool educators in Kosovo.

To examine this distribution and prioritization, a significant number of pre-school program subject syllabi were analyzed. The syllabuses were presented on the web pages of the public universities that offer the preschool education program, being the only institutions that prepare preschool educators in Kosovo.

During the analysis, the name and content of the subjects were examined, as well as the specific wording within these contents. Also, 163 students of the preschool program and 10 professors were asked the open question of what is the curriculum overload and how the curriculum areas are balanced.

Over 78% of the reviewed contents have a disproportionate prioritization of certain areas of the curriculum at the expense of other areas. The difference between university institutions was quite small.

Students see the curriculum of their preparation as busy and especially poorly distributed in content or fields. According to them, the focus is on the theoretical content, which they find very difficult to apply in practice. The contents that provide the development of skills are very little presented and these contents are seen by the students as very important. On the other hand, the professors perceive the curricular content as balanced, and 8 of them referred to the fact that the program is accredited as such.

A broad and deep discussion should be organized at the level of stakeholders who contribute to the preparation of preschool educators.

Majlinda Keta

Department of Philosophy, Faculty of Social Sciences, University of Tirana,

Gerda Sula

Department of Pedagogy Psychology, Faculty of Social Sciences, University of Tirana

The overload curriculum of the child in the Albanian pre-university system, the child's mental well-being and the deficit in training as an active citizen in a functional democracy.

Abstract

Universities among many representative standards during their mission in society (the production of intellectualism, the formation of national elites, but not only, the idea project of the functionality of the model of society and the state in 10, 20 years later, etc.), have and should also function as a measure of the competencies acquired by students from the pre-university education system, while in feedback universities can also ideate and scientifically program the improvement of its quality as well as its policy-making and decision-making.

The study continues and follows for the last 5 years (2017-2022) the community of students who started studies in philosophy (Bachelor level) such as those in the Scientific Master's degree "Teacher of Social Sciences", at the Department of Pedagogy and Psychology, in the Faculty of Social Sciences, of the University of Tirana.

The purposive sampling technique was used to select the participants in the study. The data were collected while using interviews with semi-structured questions using first-hand sources for qualitative analysis. The study also analyzed the tests used in the State Matura on the group of subjects that produce data on the research thesis.

The study affirms the curricular overload in the pre-university system (with differences between the levels) but at the same time affirms the deficit created between theoretical knowledge and direct participation in school democracy, phenomena that directly affect the mental well-being of the new citizen generations and the functional democracy in the country. The recommendations of the study provide opportunities for the reconceptualization of the school curriculum also in order to reduce pre-university overload and functional implementation of school democracy. These two standards will undoubtedly affect a much better quality of mental well-being of the new generations as if they were prominent civic activism for a functional democracy.

Key words: children, students, students, active citizens, mental well-being, overload curriculum, deficit in school democracy

Jasna Rojc

Ministry of Education, Science and Sport of the Republic of Slovenia

Branko Slivar

National Education Institute of the Republic of Slovenia, Ljubljana

Paper reviews:

dr. Tanja Rupnik Vec, Andragoški Center of Slovenia

Saša Kregar, National Education Institute of the Republic of Slovenia, Ljubljana

Approaches to reducing curriculum overload in the implementation of curricular reform in high schools in Slovenia

Abstract

The Slovenian education system faces pressure from society to expand the curriculum by adding new subjects, content and/or competencies (digital literacy, sustainable development, civic competencies, globalization issues, etc.) to the curriculum. Therefore, we have started with a systemic approach to developing the gymnasium program, whose purpose is to maintain the existing coherence of the curriculum and prevent the expansion of subjects and content/competencies, considering the needs of modern society. Therefore, the gymnasium curriculum reform is based on:

- a) strengthening interdisciplinary integration between subjects through an interdisciplinary thematic package (ITP),
- b) introducing an active and authentic approach to the development of civic competencies,

c) linking key aims of specific competencies/literacies with the aims of specific subjects.

ITP is a coherent whole, where the interrelated goals from the curricula of different subjects are realized. It is based on modern didactic approaches, complex student achievements, development of competencies and the school as an open learning environment.

Civic competencies are developed within the independent content section, Active Citizenship, based on a different organization and implementation of lessons. The focus is on active learning and an authentic approach. Through the setting up of authentic learning situations and providing quality feedback to students, the teacher encourages his/her active role, planning and reflection on learning.

The third approach links key process aims and competencies/literacies with subject-specific aims. It is crucial that the aims of these domains are not embedded in all subjects and not in the same way, but reasonably and professionally justified.

Keywords: curriculum overload, competence, interdisciplinary, active and authentic approach

Zoran Lalović

Bureau for Education Services, Podgorica, Montenegro

The impact of reducing the number of lessons and textbook content reduction on the quality of teaching and student workload

Abstract

The aim of this paper is to examine the effects of the education reform implemented in Montenegro in 2017, using the example of the subjects of Biology, Mathematics, and Informatics with technology. The key assumption of the reform was that reduction in the number of lessons and textbooks content reduction would improve teaching quality and decrease student fatigue and workload.

In order to test this assumption, the results of empirical research conducted by the Bureau for Education Services and the Institute for Textbooks in Podgorica during 2021 and 2022 were used. Those research studies investigated the effects of the implementation of a new curriculum and reduced content of textbooks on the quality of teaching and student workload. The research presented in this paper has shown that a reduction in the number of lessons and curriculum content as well as textbook content reduction does not directly lead to improvement in the quality of teaching or a decrease in student workload. There is also evidence that instead of improving the quality of teaching and reducing student workload because of undertaken measures there is a decline in teaching quality and an increase in student workload.

This paper recommends a different approach to solving the problem of student workload. Instead of taking learning time as a burden to be reduced, on the contrary, learning time should be seen as an opportunity to improve the quality of teaching, and thus as an opportunity to reduce student fatigue and workload.

Keywords: student workload, curriculum, textbook, quality of teaching

Lesson Planning by High School Teachers

Abstract

Lesson planning is an important part of the teaching process, through which the teacher determines the goal, the learning outcomes and the learning activities that will be carried out with students during the lesson or during a teaching unit.

New demands and expectations of the curriculum, requests for change to the approach to lesson planning and to teaching are seen as challenges in the lesson planning process. This research examines teachers' lesson planning in light of the implementation of a competency-based curriculum

The purpose of this research is to analyze the content aspects of curriculum requirements and activities with students, in the lesson plans used by high school teachers in Kosovo, as well as to examine the opinions of teachers and quality coordinators regarding the challenges that teachers face during lesson planning. The research used qualitative and quantitative data, collected through content analysis of lesson plan templates, semi-structured interviews and questionnaires with teachers and quality coordinators.

The population consists of teachers and quality coordinators in high schools in Kosovo (gymnasium), from which a research sample of 58 teachers of different subjects and fields and 6 quality coordinators at school level was randomly selected. The sample was selected in six gymnasiums in different municipalities.

The results of the research show that the challenges faced by teachers during lesson planning are many, such as: planning learning outcomes for each lesson, setting success criteria, curricular connection, student assessment, tasks and work independent, self-esteem, etc. As a result, some teachers are reluctant to prepare the lesson plan according to the requirements of the planning form and there is also a tendency to provide them ready-made or to repeat the lesson plans.

To overcome the challenges, we recommend providing teachers with ongoing support in lesson planning, based on findings from plan analysis and monitoring, as well as simplifying the lesson planning form or designing a template that exceeds technical aspects and puts in the foreground the elements of creative engagement of teachers in the planning and realization of teaching processes. The findings of the research will be of help to teachers and educational institutions in their institutional commitment to improve future lesson planning practices.

Key words: curriculum, learning planning, planning model, lesson, teaching.

Implementation of learning planning in primary education

Abstract

Learning planning is a very complex process, which addresses and integrates three main components: outcomes, activities and assessment. The research is mixed, quantitative and qualitative. The aim of the study was to analyze the logical and content connection of the lesson plans, starting from the annual planning to the practical implementation of the contents planned in the lesson plans. In order to see their connection, we carried out a case study, through which we present important data related to the lesson plans designed by primary education teachers and their implementation in practice.

The study was carried out in 12 schools where 26 teaching hours were observed. Since there was observation, the sample is small, however, the study provides important data related to the way of planning of primary education teachers, the connection between the teaching contents included in the annual, monthly, weekly plans and daily preparations, the harmonization between teaching topics with teaching units, the activities planned with the learning outcomes as well as the implementation in practice of the learning planning.

The results of the study show that teachers make annual, monthly, weekly and daily plans. Annual and monthly plans are drawn up at school level, while weekly and daily plans are drawn up by the teachers themselves. The contents included in the daily plans are related to the teaching contents in the yearly and monthly plans. Teachers clearly plan and describe the methodology that will be developed within the lesson but deficiencies were identified in the alignment of learning outcomes in daily plans, their connection to the topic and the

outcomes of the topic. Most of the teachers conduct the lesson based on daily plans drawn up in advance.

The recommendations of the study are addressed to teachers and responsible actors within the school regarding the preparation, analysis, evaluation of lesson plans, as well as monitoring during the practical implementation of the lesson plans drawn up by teachers.

Keywords: educational planning, implementation, primary education, results, students

Murteza Osdautaj,

Kosovo Pedagogical Institute

Backwardness in reading literacy and the effect of subject curricula on student achievement

Abstract

The PISA test, for all educational systems participating in the test, presents a general overview of student development in the three testing areas. In this aspect, the area of reading literacy represents the main area of testing and the area which fulfils the basis of the overall academic development of students.

Considering the fact that in the reading literacy area, our students have shown extraordinary difficulties, we have investigated the connection between the curricula and the results achieved in PISA testing. Due to this reason, the study aims to determine the level of implementation of the curricular subject contents, the required results and the competences that are planned to be achieved by 15-year-old students and if the same are in function of their general academic development. Moreover, the study is focused on establishing the facts if the subject curricula of the Albanian language have problems in their implementation in school and if the curricular contents, which we are talking about, are in function of the development of the reading literacy and other academic skills of the students. All the findings of the study, from the literature and from the work done in the field, were accomplished based on PISA results in the area of reading and project findings of 2021, realized by KPI and financed by MESTI.

The research has highlighted the relevance of the curricula and the achieved results in PISA in understanding of the nature of the curricular content, their implementation, the

achievement of learning outcomes and the benefit of planned competencies by students, imposing the need for the functional rearrangement of all factors mentioned above.

Key words: subject curricula, reading literacy, PISA test, learning contents, accessibility, results, competence.

Teaching practices in the implementation of the optional curriculum in the higher secondary school

Abstract

Elective curriculum is part of the pre-university education curriculum. Through this curriculum, for the students, the conditions and opportunities to better meet their needs, inclinations and personal interests in accordance with the demands and needs of society and the labour market are created. The implementation of the elective curriculum remains the school competence, but often the subject selection is not done for the needs of the students, as determined by the curriculum documents and the administrative instruction, but to meet the teachers' norms.

The purpose of this study is to analyze the teaching practices of teachers and principals in the selection of elective lessons in upper secondary school as well as to address the opportunities and challenges for continuous support of teachers in the implementation of the optional curriculum.

The instruments used to provide quantitative and qualitative data are the teacher questionnaires and semi-structured interviews with principals of higher education schools in the 7 regions of Kosovo. The research was carried out in 7 high schools, with 128 teachers and 7 principals.

According to the study results, in the selection of the elective subject the majority of teachers considers the students' requirements, and the school itself designs the curriculum in accordance with the students' requirements, whereas some schools are doing the selection

from the list provided by MESTI. The most frequent form of organization of elective learning applied by teachers is the selection of the teaching subject, while the less applied is the organization of elective learning with elective projects and modules. From the results of the research, it appears that the principals fully adhere to the curriculum documents and administrative instructions in the organization of the elective subjects, take into consideration the students' demands in the selection of the elective subject and support the teachers with relevant trainings. According to the principals and teachers, the challenges faced by schools in the implementation of the selective curriculum are: lack of support from institutions, lack of sufficient spaces, lack of adequate textbooks for the subject, lack of work tools and concretization, etc.

The results of the study are expected to serve policy makers and teachers, providing recommendations related to the process of organizing elective learning, implementation of elective curriculum, and ongoing teacher support.

Key words: Elective curriculum, curriculum implementation, teachers, high school

Samire Bllaca & Merita Shala

University "Isa Boletini" Mitrovica

Curricular overload as a combination of reality and perception - does this also apply to faculties that prepare teachers for primary education?

Abstract

The central concept of curricular overload has been examined by most studies at the pre-university level, placing emphasis on teachers and students. In this study, we extended this concept to the level of university teachers and students who are involved in the primary teacher program. Perceived overload refers to the perceived or experienced dimension of overload as reported by academic staff and students.

With four focus groups, two with students and two with teachers, several questions were developed that derived from the binary question: what is curricular overload for you?

Teaching staff reported that they had sufficient time to fully implement the curriculum content and address all of their expected outcomes. However, the answers offered to the question of what is the curriculum load were so broad and scattered that it was difficult to create conceptual categories.

Students, on the other hand, reported that the curricular content was loaded and that they did not have enough time to meet their learning or skill development needs. Students referred to their professional experiences during teaching practice and expressed concern with the large volume of curriculum documentation in primary education.

Such different attitudes show the need for joint discussions on such important issues.

Key words: curriculum overload, perception, reality, student, professor

Igballe Krasniqi-Cakaj

College of Medical Science "ALMA MATER EUROPAEA, CAMPUS "REZONANCA"

Reviewers

Msc. (CPhD) Shpetim Kastrati

Professor Milazim Avdylaj

Aspects of the developmental approach in natural science teaching: Challenges and opportunities in curriculum implementation

Abstract

The implementation of the new curriculum requires the reformation of the education system. The purpose of the research presents the aspects of the developmental approach in teaching of natural sciences, the identification of innovative challenges and opportunities during the practical implementation of the curriculum. The research is quantitative and qualitative. It was realized with 210 participants, educators, teachers (coaches, coordinators) and principals, in 50 schools of pre-university education in Kosovo.

Questionnaires for educators, teachers, and interviews with principals were used for data collection. The participants included in the research are asked to analyse 10 questions, where 36 answers are given ready for approval or not (in compliance or not), based on basic curricular issues, such as: competences, development approach, curricular burden or other factors. Based on the aspects of the developmental approach during the implementation of the curriculum, the research results in the four levels of the natural sciences field show the following data: the approved/positive answers at the pre-primary level are 16.2%, the primary level 18.5%, the lower secondary level 14.05 % and at the upper secondary level 15.47%. The obtained data in total provides 16.74% approved/positive responses.

The research identified challenges and opportunities in implementing the curriculum. The vast majority of educators and teachers present the curricular burden, the didactic materials, and the limited time as a challenge, while innovative teaching is an opportunity. The principals present as challenge the working conditions, the professional development of staff, and as an opportunity the increasing of institutional responsibility.

As an opportunity, the developmental approach eliminates the bottlenecks of the implementation of the natural sciences program, with the change of teaching strategies and additional commitments to increase the interest of students.

Key words: developmental approach, curriculum, teaching, opportunities, natural sciences.

Aspects of curriculum overload in the biology subject in lower secondary education

Abstract

The biology curriculum being implemented in lower secondary education, grades 6-9, offers a new approach within the field of natural sciences and contribution to the development of key competencies. On the other hand, the comments raised by biology teachers about the ongoing challenges, teachers and the students are facing during the implementation of the new curriculum, have laid the need to analyze the aspects of curricular overload in this field/subject. The analysis of the teaching topics in the biology curriculum - in grades 6-9, the extent and vertical connection between the teaching topics and the learning outcomes for the topics (RLN), is the aim of this study. The study has a more specific focus on the 8th grade biology curriculum, where teachers have raised their concerns about the challenges being faced with a range of outcomes that are expected to be achieved through unit themes dealing with systems of organs to the animal groups without previously teaching the animal groups. The methodological approach for the realization of this study is qualitative, based on analytical examination of the biology curriculum and focus groups with biology teachers. The importance of the study is practical, its results are expected to provide orientations and recommendations to curriculum developers and biology teachers for approaches to the development, planning and implementation of the biology curriculum.

Keywords: biology curriculum, learning topic, learning outcomes, prior knowledge connection.

Shkelqesa Osmanaj

PLSS "Ismail Qemali", Prishtinë

Blerta Mehmetaj

PLSS "Gjergj Fishta", Prishtinë

Agneta Hasanaj

PLSS "European School of Kosova", Prishtinë

Administrative workload of teachers

Abstract

In the last 20 years, the education system in Kosovo has undergone through continuous changes, which have been discussed many times by teaching stakeholders, especially teachers, who are the main factors to implement the reforms.

In addition to working with students and preparing for the learning process, the administrative workload of teachers is an aspect that concerns the teacher's work inside and outside the school. With the concept "Administrative work of teachers" is meant the work of teachers, which is not directly related to their work with students, but has to do with its presentation on paper or anywhere else. The administrative work of teachers includes work on the school-book, annual, bimonthly, weekly plans, lesson plans, consultations with parents, completing monthly reports from professional meetings, completing reports for each teaching period, completing the E-school, gradebook, the Mother Book, etc. In recent years, teachers have expressed their criticism on the numerous demands, served to them both by the school and by the higher hierarchy levels, which they had to implement.

Therefore, with this research, we aim to stress out the teachers' position about the administrative workload during the teaching process, and to highlight the unnecessary administrative workload, which, according to the teachers, should be eased.

The research design will be quantitative and the questionnaire will be used as an evaluation instrument. The primary school teachers (1-5) in Kosovo, randomly selected, will be the research participants. The data will be analysed through SPSS (descriptive statistics, T-test, ANOVA and Correlation procedures).

Key words: administrative work, workload, quality, easing

Teachers planning, administrative load or progress in quality assurance

Abstract

Teaching process it is a complex activity with responsibility and really important. To achieve a contemporary teaching and well organized it would be essential the plan and preliminary preparation for teaching work. However, teaching work planning is a process that requires effort, dedication, time and responsibility and at the same time is a challenge for the teacher.

In our focus paper we will present the impact of lesson planning on the teacher. We will compare how the planning of the teaching process affects teachers: as an administrative burden or progress in quality assurance. Also through the descriptive and analytical method will be presented the challenges and difficulties of the teacher in planning, will be given the recommendations of teachers in the planning process. The research approach used in this study is based on quantitative and descriptive data from questionnaires. From the results we will see that planning is mainly a busy process for the teacher, therefore it is recommended to review and change the curriculum in terms of planning, reducing planning, etc.

Keywords: planning, overload, progress, teacher, quality

Analytical review of teaching planning according to maths subject curricula in grades 6 and 7 - Case study in Rahovec municipality

Abstract

Educational planning is a dynamic preparatory activity of teachers' work, which is carried out continuously throughout the school year. Through the educational planning, the curriculum or educational program is broken down into periods of implementation, and conditions and series of measures and activities are foreseen for the organization of the educational process for a successful learning of students.

The purpose of the study is the content analysis of teaching planning from the maths subject curricula in grades 6 and 7, their harmonization with the official curriculum, with the third grade of maths learning results and with the methodological requirements for the implementation of the curriculum in the classroom.

In the maths subject curriculum, the focus of the teaching plans analysis are: the extent of teaching subject in teaching periods, the learning outcomes for teaching subject (LOS/Learning Outcomes of the Subject), the breakdown of LOS into teaching units, the teaching and assessment methodology, as well as learning resources and materials in function of the implementation of the curriculum in the classroom. In addition, the relationship between annual plans, plans for teaching periods and plans for teaching units, the possibilities of implementation in relation to the available teaching time - weekly teaching hours, as well as the contribution to the development of competences will be analysed.

The methodological approach for the realization of this study is qualitative, based on a case study, with the planning analysis of math teachers in four schools of Rahovec municipality. A checklist with specific indicators for each planning level is used for the analysis of every planning requirement developed by math teachers.

The importance of the research lies on the understanding of the teaching planning practices of math teachers, in terms of harmonization of planning levels and the description of the work methodology, for the achievement of learning results, always in function of the implementation of the competence-based curriculum. This will support the improvement of lesson planning, as well as the practice of implementing the maths curriculum in the future.

Key words: Planning, learning outcomes, annual plan, lesson plan, unit plan.

Vjollca (Llazani) Ameti

PLSS Hasan Prishtina, Milloshevë -Obiliq

Parents challenges facing the curriculum burden of children in school

Abstract

The advancement of the education system in Kosovo from traditional teaching to curriculum teaching, brought great challenges to the well-being of all sectors in the pre-university system, including parents.

This paper aims to highlight the challenges of parents facing the curricular load of children in school. The research approach used in this study is based on quantitative and descriptive data from questionnaires. The questionnaire contains 11 questions and the participants in this research were 98 parents from different municipalities of Kosovo. Data were collected with Google Forms and analyzed with Excel. Most of the parents are partially satisfied with the transition from traditional teaching to curriculum teaching and for the rest of them, curriculum is a burden. These data results occurred even after comparing parents living in rural and urban areas, parents under 40 and over 40, parents with different number of children and parents with different level of education. For most parents, curriculum learning is quite busy, as they face various challenges as follows: children are over loaded with books, curriculum loaded, lack of textbooks to fit curricula, excessive homework, insufficient activities of children in schools etc. To overcome these challenges, some of the recommendations are: compiling textbooks adequately with the curriculum, equipping schools with inventory to remove the load from children with books, reducing the subject curriculum, etc.

Keywords: challenges, parents, children, school, workload

Teuta Guri

PLSS“Emin Duraku”, Kaçanik

The role of the school director in the implementation of the curriculum at the first and second level in the Municipality of Kaçanik

Abstract

The most important person in the curriculum implementation process is the principal. He/She has a key role in the successful implementation of the curriculum, including his/her knowledge, experiences and competencies in the fluency of the new curriculum, access to school staff as well as to show interest and enthusiasm to facilitate the implementation of the curriculum.

The purpose of the research is to identify the role of the principal, what strategies, methods and forms he/she uses to ensure an easy implementation of the new Kosovo curriculum, but also what can be done to encourage teachers to be committed and motivated to accurately implement the curriculum.

The methodology used for this research is of a mixed nature, where for the quantitative approach we used a questionnaire with Likert scale, while for the qualitative approach semi-structured interviews were used. Quantitative data were processed in SPSS program, while qualitative ones were processed on the basis of thematic analysis.

The research population consists of all teachers and principals of lower secondary schools in the municipality of Kaçanik, while the representative group consists of 150 teachers and 10 principals of these schools. The selection of population participants was done by random method.

This research will identify what school principals offer, how they alleviate challenges in effective teaching and successful teaching, how willing they are to facilitate curriculum implementation, and assist teachers in its implementation.

Keywords: collaboration, curriculum, management, teacher, implementation

Sebahate Sopjani

ShFMU “Daut Bogujevci”, Fushë-Kosovë).

Arbresha Beka

ShFMU “Naim Frashëri”, Prishtinë

Recensentë: Ph.D. Donika Kolici, Ph.D. Arjana Zhubi

Teachers' attitudes about the administrative work overload and the challenges of implementing creative lessons with students in the classroom

Abstract

This research aims to identify and describe teachers' attitudes about their overload with administrative work and their challenges in implementing creative lessons with students.

The research methods will be quantitative and qualitative. Questionnaires and interviews will be used as research instruments.

The questionnaires will be divided into two appendices: for teachers, for school principals, and interviews for experts in the field of education.

The primary and pre-primary teachers, both genders, will be part of this research. The sample for teachers during the survey is random and will include all Kosovo regions, i.e. rural and urban. The survey is for 111 teachers with more than 5 years of work experience, while for the collection of qualitative data the sampling will be purposeful, including interviews with education experts within and outside the ministry. From this research, it is expected to identify and describe the teachers' attitudes about the administrative work

overload and their challenges for use of creativity in the implementation of lessons with their students.

The reflection of the current situation, of teachers' attitudes about the administrative work overload, can help the educational policy-makers to review the new curriculum, contribute to the modification of educational policies at the pre-university level in Kosovo, in accordance with the teachers and student's needs. Moreover, to identify difficulties and needs of teachers on carrying out of lessons in a creative way, which would help students in easier and sustainable learning of the knowledge acquired in the classroom.

Key words: teachers' administrative overload, attractive work in the classroom, teacher's role

Aspects of curriculum implementation in Hasi region: challenges and opportunities

Abstract

The study presents an analysis of the development and implementation of the curriculum in Hasi region. It identifies and evaluates challenges and opportunities, focusing on the implementation of the curriculum at the school level, identifies challenges and opportunities, as well as the need for continuous support of schools and teachers for effective implementation of the curriculum.

The study presents the analysis related to the implementation of the curriculum, the analysis of documenting the school work on the implementation of the curriculum, as well as interviews and direct conversations with teachers who implement the curriculum, those who do not implement it, and those who have difficulties in implementing it. In addition, interviewing school principals, educational officials who have a role and responsibility for the progress and implementation of the curriculum in Hasi region.

The topic of this research aims to identify the shortcomings related to the implementation, follow-up of the trainings and their effectiveness, as well as the role of the Municipal Directorate of Education in the implementation of the curriculum, not overlooking the role and autonomy, which the schools have or do not have in its implementation.

Key words: implementation, curriculum, school, analysis, training, Hasi, officials, teachers.

Fadil Latifi

Teacher opportunities versus student learning: one or more teachers in the secondary curriculum?

Abstract

Kosovo has a new system of education, which has started to be implemented since 2017 throughout the country. Kosovo curricula, apart from being designed on the principles and goals of education, are oriented towards teaching and assessment based on competencies. According to MAShT (2016), competences include an integrated system of knowledge, skills, habits and attitudes that the student must have at the end of a level, namely at the end of a certain degree.

According to the Kosovo Curriculum Framework (2016), the competences are based on the results for the competence and must be achievable by each student at the end of the given level. In addition to the results for competence, the curriculum also determines the results of the field, as well as the results of the subject programs. The challenge for the teachers of the second level (grades 3, 4 and 5) remains the achievement of these results, which are escalated and interlinked.

This paper aims to see what are the possibilities of the teachers to plan and then to achieve with the students all the results foreseen in the Core Curricula (0-5) for the second degree

Also, the paper reflects the opinions of teachers and parents in the case of the distribution of the responsibilities of teachers within a certain class, namely if secondary school teachers would teach in several classes, based on their professional affinities. Data from the research show that in a fairly high percentage of teachers support teaching based on their professional affinities. Likewise, the parents' statements are in line with the teachers' statements regarding teaching with more teachers at the second level of the curriculum.

Key words: curriculum, competence, profiling, scale, teaching

Publisher

Kosovo Pedagogical Institute

Printing house

“Blendi”, Prishtina

Copy: 200

